

CepKitapları

MÜSTAKİL SANAYİCİ ve İŞADAMLARI DERNEĞİ

Peygamberimizin Güzel Ahlâkı

PEYGAMBER EFENDİMİZİN GÜZEL AHLÂKI

MÜSİAD Cep Kitapları:21

ISBN: 975-7215-64-3

Kapak, İçi ve Düzeni
Tavaslı Matbaacılık

Baskı, Cilt
Tavaslı Matbaacılık

Nisan 2006, İstanbul

MÜSTAKİL SANAYİCİ ve İŞADAMLARI DERNEĞİ

Mecidiye Caddesi No: 7/50 34387 Mecidiyeköy -İSTANBUL
Tel: (90.212) 213 61 00 (Pbx) Fax: (90.212) 213 78 90 - 216 01 42
e-mail: musiad@musiad.org.tr www.musiad.org.tr

TAKDİM

Sevgili Peygamberimiz, kendinden önceki diğer peygamberler gibi sadece bir kavme değil, "Âlemlere rahmet olarak" gönderilmiş bir Allah Resulüdür. Kur'an'da bu cihanşümul müjde şöyle dile getirilir: ***"Biz seni bütün insanlara ancak müjdeci ve uyarıcı olarak gönderdik; fakat insanların çoğu bunu bilmezler."*** (Sebe Sûresi 28)

Hazreti Muhammed (a.s.m) yeryüzüne "Güzel ahlâkı tamamlamak" üzere gönderilmiştir. Kendinden önceki, vahye dayalı Tevrat ve İncil'i (tahrif edilmemiş orijinal nüshalarıyla) ihata ederek mükemmelleşen son din İslâmiyet, son Peygamber Hz. Muhammed'dir.

İslâm'ın özü samimi teslimiyete, selâmete, esenliğe ve emin olma duygusuna dayanır. Öyle ki, Nebiler Nebisi Hz. Muhammed (a.s.m)'in peygamber olmadan önceki sıfatı bile "Muhammedül emin"di.

Kâinatın yaratıcısı, Rabbülâlemin, "Sen olmasaydın, sen olmasaydın Yâ Muhammed, ben bu felekleri yaratmazdım!" buyurmuştur. Her şey O'nun yüzü suyu hürmetine yaratılmıştır. O "Fahri âlemdir!" Bu münasebetle, İslâm'ın ebedî kurtuluş çağrısı sadece Müslümanlara değil, bütün insanlığadır. MÜSİAD olarak kuruluşumuzdan beri şu evrensel mesajı seslendiriyoruz: ***"Bütün insanlığın kurtuluşu olmayan bir***

çözüm, bizim de kurtuluşumuz olamaz!" İşaret ettiğimiz gibi, bütün zamanlar boyunca Batı âleminin en büyük trajedisi, İslâm'ın bu özgün, ulu ve ulvî çağrısını anlamaya, kavramaya, idrak etmeye çalışmak yerine; onunla çatışma yolunu seçmesidir. Bu kapı hâlâ açıktır ve belki, Doğunun olduğu kadar, Batı düşüncesinin de, hatta bütün insanlığın ebedî saadeti bu kabulde saklıdır. Bunu herhangi bir taassupla değil, İslâm'ın "Gerçek kurtuluşa erdirecek âli mâhiyeti" itibariyle ifade ediyoruz.

Müslümanlar, vahiy eksenli bütün semâvî dinlere ve onların peygamberlerine inanır, hürmet ve duâ eder. Son karikatür olayı, Müslümanları derinden yaralamış ve haklı olarak kızdırmıştır. Bu kabul edilemez hakaret hâdisesi, "Semâvî dinler" çerçevesindeki Doğu-Batı yakınlaşmasını yeniden gerilim ve çatışma ortamına çekmiştir.

Unutulmamalı ki, insanlığın ezelî ve ebedî kurtuluşu İslâm'dadır. Çünkü, "Allah indinde gerçek din İslâmiyet'tir." Hazreti Muhammed (a.s.m) bütün insanlığa "Müjdeci ve rahmet olarak" gönderilmiştir. Bu ebedîyet çağrısına ilgisiz kalmak, onun faziletli ahkâmı ile arınmak yerine, bir "İslâm fobisi" içinde vehimler üretmek ve hele onu beşerî sistemler gibi tehlikeli göstermek; terör kavramıyla bir arada telâffuz etmek, üzüntü verici bir kasıtlı harekettir.

"Bir insanı öldüren, bütün insanlığı öldürmüş gibidir. Bir insanı dirilten *(hidâyete ermesine vesile olan)* ***bütün insanları diriltmiş gibidir!"*** diyen bir dinin mensuplarını, potansiyel terörist gibi göstermeye çalışmak, tahammül sınırlarını zorlayan bir insafsızlıktır.

"Şüphesiz ben güzel ahlâkı tamamlamak üzere gönderildim!" diye buyuran Allah elçisinin mânevî şahsiyetine saygı göstermek, her şeyden önce medenî bir insanlık vazifesidir. Kaldı ki, dinî hassasiyetin ötesinde, gelişmiş, erdemli kişi ve milletlerin, diğer inananların "Kutsal değerlerine" saygılı davranması, gelişmiş modern insanın belirleyici temel vasfıdır.

Sevgili Peygamberimizin 100 bin kişiye hitap eden, dillere destan ***"Veda Hutbesi"***,(*) onun yüceliğinin ve kurtuluşa erdirici son dâvetinin, bütün insanlığı kapsadığının apaçık bir delilidir:

"Ey İnsanlar!

"Bugünleriniz nasıl mukaddes bir gün ise, bu aylarınız nasıl mukaddes bir ay ise, bu şehriniz (Mekke) nasıl mübarek bir şehir ise, canlarınız, mallarınız, namuslarınız da öyle mukaddestir, her türlü tecâvüzden korunmuştur."

Ey mü'minler!

"Size iki emanet bırakıyorum, onlara sarılıp uydukça yolunuzu hiç şaşırmazsınız. O emanetler, Allah'ın kitabı Kur'ân-ı Kerîm ve Peygamberin (a.s.m) sünnetidir.

Ey insanlar!

"Rabbiniz birdir. Babanız da birdir. Hepiniz Adem'in çocuklarısınız, Adem ise topraktandır. Arabın Arap olmayana, Arap olmayanın da Arap üzerine üstünlüğü olmadığı gibi; kırmızı tenlinin siyah üzerine, siyahın da kırmızı tenli üzerine bir üstünlüğü yoktur. Üstünlük ancak takvada, Allah'tan korkmaktadır. Allah yanında en kıymetli olanınız, O'ndan en çok korkanınızdır."

MÜSİAD olarak, şefkât ve itidâl âbidesi Sevgili Peygamberimiz Hz. Muhammed (a.s.m) Efendimizin

güzel ahlâkını insan olarak, eş olarak, baba olarak, komutan olarak, devlet reisi olarak örnek hayatını geniş kitlelere duyurabilmek maksadıyla, bu kitabı hazırlattık. Bu güzel eseri yazan üstad Yusuf Tavaslı Hocamıza, eserin basım ve yayımındaki değerli desteklerinden dolayı Tavaslı Matbaacılık'a ve Yönetim Kurulu Başkanı Sayın Mustafa Tavaslı'ya çok teşekkür ediyoruz.

Bu vesileyle önderimiz Hz. Muhammed (a.s.m)'ı rahmetle, şükranla ve hasretle yâd ediyoruz.

(*) Bu hutbe, M.S.632 yılında Peygamber Efendimiz tarafından Arafat dağında 100 bini aşkın Müslümana irad edilmiştir.

Dr. Ömer Bolat

MÜSİAD Genel Başkanı

GİRİŞ

Allâh'a hamd-ü senâlar, Peygamber Efendimiz'e, onun âl ve ashâbına salât-ü selâmlar eder, güzîde ümmetine rahmet ve mağfiretler dileriz.

Peygamber Efendimizin güzel ahlâkını anlatan bu risâlemiz, iki bölümden oluşan bir risâledir. Birinci bölüm, Allâh Teâlâ'nın lûtf-u ikrâmı olan peygamberlik nîmetiyle ilgili kısa bilgileri içermektedir. İkinci bölüm ise, güzel ahlâkın önemini ve Peygamber Efendimizin güzel ahlâkı ile ilgili bilgileri kapsamaktadır.

Peygamber Efendimizin peygamber gönderilmesi, güzel ahlâkı ikmâl ederek tamamlamak gerçeğine dayandığı, Efendimiz tarafından haber verilmektedir. Gâye ve amaç bu olunca açıkça anlaşılmaktadır ki, güzel ahlâk sâhibi olmak dînimiz İslâm'ın temel esaslarındandır. Her mü'min Efendimizin güzel ahlâkıyla ahlâklanmak durumunda ve zorundadır.

Güzel ahlâkı biz ümmetlerine telkin eden, öğreten şübhesiz ki Peygamber Efendimizdir. Müslümanım diyen her insanın güzel ahlâk sâhibi olması kendi yararınadır. Mü'minin sâhip olduğu güzel ahlâk, şübhesiz ki kendisine dünyâ ve âhiret saâdetini kazandıracaktır.

Bir müslümanın güzel ahlâk sâhibi olabilmesi için, Peygamber Efendimizin örnek hayâtını bilmesi ve öğrenmesi gerekmektedir. Müslümanca yaşamak ve müslüman olarak ölmek de Peygamber Efendimizin güzel ahlâkını bilmek ve öğrenmekle ancak mümkün olur ve olacaktır. Bir müslüman için de, en büyük kazanç, en büyük mutluluk müslümanca yaşamak ve müslüman olarak ölmektir.

Biz müslümanların her konuda örnek alacağımız ve mutluluk içinde yaşayabilmemizi sağlayacak en doğru ve şaşmaz ölçü budur.

Allâh'ım! Bize önce hidâyet ver, doğru yola eriştir; bize hakkı göster, ona uymayı nasîbet. Bize bâtılı, bâtıl olarak göster ve ondan sakınıp korunmak için bize yardım et. Bizi bize (kendi hâlimize) bırakma Allâh'ım. Bize lûtf-u keremini ikrâm et!..

Bize o yüce peygamber'in güzel ahlâkını öğret, O'nun yaşantısını lûtf-u ikrâm buyur ki; mutluluk kapıları açılsın, gözlerimiz aydın olsun, karanlık kapılar kapansın. Yararlansın genç-ihtiyâr, bütün kâinât!.. Selâmete açsınlar kanât, işte istek ve dileğimiz budur Allâh'ım!..

Lûtf-u kerem et Rabbim; tevfîk Senden, muvaffakiyet ve başarı hep Sendendir, lûtfunu esirgeme bizden, âmîn!..

Yûsuf TAVASLI

PEYGAMBERLİK GÖREVİ

Allâh Teâlâ, yaratmış olduğu insanları başı boş kendi hâllerine bırakmamıştır. Yüce Rabbimiz, bir taraftan yaratmış olduğu kullarına (insanlara) derece derece akıl-fikir vermiş, irâde (istediğini yapabilme yeteneğini) vermiş, güç-kuvvet vermiş ve kullarını maddî-mânevî bir kısım melekelerle donatmış olup bir yandan da, bu donanımın her sahâda yeterli olmadığını ve olmayacağını en iyi bir şekilde bildiği için, kullarına (insanlara) ayrıca kendi aralarından (kendi cinslerinden) seçtiği her yönüyle en üstün bir kulunu peygamber olarak göndermiştir.

Âlemlerin Rabbi olan Yüce Yaratıcı, yarattığı kullarının kendisi ile bağlarının kopmasına (ilişkilerinin kesilmesine) aslâ râzı değildir. Yaradan ile yaratılan arasındaki bağlar (ipler) kopmamalı, koparılmamalı ve aslâ kopuk tutulmamalıdır. Yaradan ile yaratılan arasındaki bu bağlar; Tevhîd (Allâh'ın birliği) inancı, ibâdet, muamelat ve ahlâk bağları ile sağlam ve canlı tutulur ve tutulacaktır. Bu işler ise, insanın kendi kendine başarabileceği işler değildir. Bu sebeble, tâ ilk insan topluluğunun oluşmasından îtibâren kavimlere (milletlere) yüce Allâh zaman zaman **"Peygamber ve peygamberler"** göndermiştir. Peygamberler, insanlık âlemi için Allâh Teâlâ'nın kullarına olan bir rahmeti, bir lûtf-u ihsânı ve ikrâmıdır.

İnsanoğlunun hayâtında sanat ve teknik birikiminden oluşan medeniyyet'in kaynağı ve bunların ilk öncüleri, ilk öğreticileri de peygamberlerdir. İn-

sanların, sanat ve teknik gibi sahâlarda tecrübe ile ulaştığı bilgi ve becerilerin genel prensipleri de, Allâh tarafından gönderilen peygamberlerle konmuştur. En sondan başa doğru bakıldığında garîp gibi karşılanan bu görüş, en baştan sona doğru bakıldığında daha açık, daha net olarak görülmektedir.

İlk peygamber Hz. Âdem aleyhisselâm ile son peygamber Hz. Muhammed –aleyhissalâtü vesselâm– arasında pek çok peygamber gönderilmiştir. Bu peygamberlerin 28 (yirmi sekiz) tânesinin ismi Kur'ân-ı Kerîm'de geçmektedir. **"28 peygamber"** deyimi bizim dilimizde ve kültürümüzde yerleşmiş bulunmaktadır. Allâh Teâlâ'nın göndermiş olduğu peygamberler bu "28 Peygamber"den ibâret de değildir. Bu ise, Kur'ân-ı Kerîm'de şöyle bildirilmektedir:

وَلَقَدْ اَرْسَلْنَا رُسُلاً مِنْ قَبْلِكَ مِنْهُمْ مَنْ قَصَصْنَا عَلَيْكَ وَمِنْهُمْ
مَنْ لَمْ نَقْصُصْ عَلَيْكَ

"Andolsun ki, Biz *(yâ Muhammed!)* ***senden önce de peygamberler gönderdik. Onlardan sana kıssalarını*** *(hayât hikâyelerini)* ***anlattıklarımız da var, anlatmadıklarımız da vardır. Hiçbir peygamber, Allâh'ın izni olmadan, her hangi bir âyeti kendiliğinden getiremez..."*** (Mü'min Sûresi, âyet 78)

Bu âyet-i kerimeden anlaşıldığı üzere, Allâh Teâlâ tarafından gönderilen peygamberlerin sayısı, sâdece Kur'ân-ı Kerîm'de isimleri geçen 28 peygamberle sınırlı değildir. Bunların sayısı yüz yirmi dört bin (124.000) veya iki yüz yirmi dört bin (224.00) Peygamber gelmiş olduğu Efendimizden gelen bilgiler arasındadır.

لَقَدْ كَانَ فِى قَصَصِهِمْ عِبْرَةٌ لِأُولِى الْاَلْبَابِ

Andolsun ki, onların** (yâni daha önceki peygamberlerin) **kıssalarında** (hayat hikâyelerinde) **üstün akıllılar** (aklını, düşünme yeteneğini çalıştıranlar) **için alınacak ibret dersleri vardır." (Yûsuf Sûresi, âyet 111)

Diğer bir âyette ise, gönderilen peygamberlerin bir başka yönü dikkati çekmektedir:

وَمَآ اَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ اِلاَّ رِجَالاً نُوحِى اِلَيْهِمْ مِنْ اَهْلِ الْقُرٰى...

"Biz senden önce de, ülke halkına, kendilerine vahyettiğimiz şehir ehli erkeklerden başkasını peygamber olarak göndermedik." (Yûsuf Sûresi, âyet 109) Bu ilâhî bilgiye göre, bütün peygamberler cinsiyet bakımından erkekdir. Kadınlardan peygamber geldiğini târih hiçbir zaman yazmamıştır. Şehir ehli kaydı ise, şu gerçeğe işârettir. Allâh Teâlâ, peygamberlerinin seçiminde; eğitimli, bilgili, görgülü, zarîf, nezâket kurallarını bilir ve medenî bir toplumun oluşturduğu mekanlar ile; başı boş, câhil, görgüsüz, kaba ve gelişmemiş toplulukların bulunduğu yerler Allâh Teâlâ tarafından ayırt edilmiştir. Peygamberler, hep medenî topluluklar içinden seçilmiş oldukları gibi, kendileri de, medenî topluluklar oluşturmayı hedef edinmişlerdir. Allâh'ın son Peygamberi Peygamberimizin hayâtı bütün açıklığıyla ortadadır.

PEYGAMBERLİK MAKÂM VE MERTEBESİ

Peygamberlik makâm ve mertebesi, Allâh Tâlâ'nın lûtuf ve ikrâmıdır. İnsan, çalışmakla dünyâda her şey olabilir; makamların, rütbelerin en yüksek mertebesine erişebilir. Fakat peygamberlik makâm ve mertebesini, peygamberlik rütbesini aslâ elde edemez, peygamber olamaz. Çünkü peygamberlik Allâh vergisidir. Peygamberlik, çalışmakla, çabalamakla, soy-sopla; kalabalık arkası (kabile-aşîret) ve akrabası olmakla, fazla ibâdet etmekle kazanılıp elde edilecek bir rütbe ve mertebe değildir. Peygamberlik mertebesi, tamâmen Allâh Teâlâ'nın lûtf-u ihsânı ve ikrâmıdır. Allâh Teâlâ, o yüce rütbe ve mertebeyi, kullarından dilediğine verir. Bir takım çârelere baş vurmakla, çalışıp çabalamakla o lûtuf elde edilemez. Peygamberler Allâh Teâlâ'nın kulları arasından seçtiği özel kullarıdır. Bu İlâhî lütuf Kur'ân-ı Kerîm'de şöyle bildiriliyor:

ذٰلِكَ فَضْلُ اللّٰهِ يُؤْتِيهِ مَنْ يَشَٓاءُۜ وَاللّٰهُ ذُو الْفَضْلِ الْعَظِيمِ

"İşte bu** (peygamberlik), **Allâh Teâlâ'nın** (bir) **lûtfudur. Onu dilediği kuluna verir. Allâh pek büyük lûtuf ve ikrâm sâhibidir." (Cuma Sûresi, âyet-4)

Peygamberimiz Hz. Muhammed'in (S.A.V.) peygamberliğine karşı çıkan Mekke müşriklerinin İtirâzları ve Allâh Teâlâ'nın cevâbı âyet-i celîlede şöyle bildiriliyor:

"(Allâh'ın âyetlerinden) ***bir âyet gelip de bu kâfirlere tebliğ edilince; "Allâh'ın elçilerine*** *(peygamberlerine)* ***ve-***

rilen risâletin** (peygamberliğin) **bir benzeri bize de verilmedikçe,** (sana) **aslâ îmân etmeyiz" derler.

اَللّٰهُ اَعْلَمُ حَيْثُ يَجْعَلُ رِسَالَتَهُ

"*(Halbuki)* ***Allâh, risâletini*** *(peygamberlik görevini)* ***kime vereceğini çok iyi bilir."*** (En'âm Sûresi, âyet-124)

Bu âyet, bu konuda her türlü sırrı ortaya koyuyor. Peygamber adı verilen büyük insanlar, Allâh'ın elçileridir. Yüce Allâh, onları özel olarak seçmiş ve yetiştirmiş; eğitimini, tâlim ve terbiyesini ikmâl ederek (tamamlayarak) kullarına bir lûtuf ve ikrâm olmak üzere İlâhî bir hediye olarak insanlara göndermiştir. Peygamber Efendimiz bu İlâhî gerçeği şu hadisiyle işâret etmektedir:

اَدَّبَنِى رَبِّى فَاَحْسَنَ تَادِيبِى

Eddebenî Rabbî fe ahsene te'dîbî – ***Beni Rabbim terbiye edip yetiştirdi, eğitim ve terbiyemi ne güzel de kemâle erdirdi."*** *buyurmuştur.* (Menâvî, Feyzül-Kadîr Şerh-i Câmiis-sağır)

Allâh Teâlâ, Peygamberimiz Hz. Muhammed'i bir yetim olarak İlâhî korumasına alıp eğitim ve terbiyesini, büyüyüp yetişmesini 40 yaşına kadar hep kendi İlâhî himâye ve koruması (gözetimi) altında gerçekleştirmiştir. Yüce Allâh, Peygamberi Hz. Muhammed'i Ümmî peygamber olarak insanlığa tanıtır. Peygamberimizin okuması yazması yoktu. O'nun hiçbir hocası olmadı. O'na her şeyi Allâh Teâlâ öğretmişti. İlk vahiy (peygamberlik) geldiğinde اِقْرَاْ – *"İkra'* – ***Oku"*** emrine; مَا اَنَا بِقَارِئٍ – *"Mâ ene bikâriin* – ***Ben okuma bilmem"*** diye cevâp vermişti. Peygamberimizin Ümmî oluşunun bir çok hikmet ve incelikleri bulun-

maktadır. Efendimizin hayâtını okuyan her mü'min bunu bilir.

Peygamberlik Allâh vergisi olduğuna göre, her şeyi yaratan, yoktan vâreden ve her şeyi en iyi bilen yüce Allâh, Peygamberlik makâmına kimlerin lâyık olduğunu bilir ve o peygamberlik makâmını lâyık olanlara verir. Onlar vâsıtası (aracılığı) ile de kendi emir ve yasaklarını, İlâhî kanun ve yasalarını, din ve şerîatını kullarına (insanlara) bildirmiştir. O büyük rütbe ve mertebe, çalışıp çabalamakla, özenmekle, bir çok çâreler aramakla, kazanılıp elde edilecek mertebe ve nimetlerden değildir.

ÜLÜL-AZM PEYGAMBERLER

Peygamberler içinde yüksek mertebeye erdirilmiş azim sâhibleri vardır. Ülül-Azm; lûgatte, "*Azim sâhibleri*" demektir. Azm de; bir işi yapmak için kesin karar vermek ve o işi başarmak için gücünün yettiğince sabır ve sebât, kararlılık göstermek ve karşı çıkanlarla mücâdele edip görevinde sabr-u sebatla mücâdele vermek demektir.

Ülül-Azm unvânıyla anılan Peygamberler; Hz. Nûh, Hz. İbrâhîm, Hz. Mûsâ, Hz. Îsâ ve Hz. Muhammed *–Aleyhimüssalâtü vesselâm–* Efendilerimizdir. Bu peygamberlere; Ülül-Azm isminin verilmesine sebep; bu Peygamberlerin, Allâh'tan aldıkları vahyi tebliğ etmeleri esnasında kavimlerinden ve ümmetlerinden çok ezâ ve cefâlar çekmeleri; zor anlar yaşamaları, fakat, sabır ve sebât göstererek kavimleriyle uzun uzadıya uğraşmalarıdır. Buna rağmen yılmamışlar, sabır ve sebât (kararlılık) göstererek görevle-

rini başarmış ve sıkıntıları aşmışlardır. Bundan dolayı kendilerine azm sâhibleri anlamına gelen "Ülül-Azm – azim sâhibi" peygamberler unvânı verilmiştir.

PEYGAMBERLER ARASINDA ÜSTÜNLÜK FARKI VARDIR

Peygamberlik yönüyle bütün peygamberler eşittir. Kendilerine îmân edilme konusunda hiçbir fark yoktur. Bir müslüman, bütün Peygamberlere îmân eder, Peygamber olmaları yönüyle arada bir ayrım söz konusu değildir. Ancak fazîlet ve üstünlük noktasında Peygamberler arasında fark vardır. Meselâ: Ülül-Azm adı verilen peygamberlerin, diğer peygamberlerden fazîlet yönünden üstünlükleri vardır. Allâh'ın en son peygamberi olan Hazret-i Muhammed *–aleyhissalâtü vesselâm–* bütün peygamberlerden fazîlet yönüyle üstündür. Çünkü; kâinât (evren) ve insanlar, Hazret-i Muhammed'in (S.A.V.) yüzü suyu hürmetine yaratılmıştır. Kur'ân-ı Kerîm, bu üstünlük farkını şöyle bildirir:

"Biz, menkıbelerini anlattığımız Peygamberlerden bazılarını bazılarından üstün kıldık. Allâh, onlardan bazıları ile konuşmuş, bazılarını da derece derece yükseltmiş..." (Bakara Sûresi, âyet -253)

Allâh Teâlâ, her Peygamberine ayrı bir husûsiyet ve ayrı şekillerde mûcizeler vermiştir. Hazret-i Muhammed *–Aleyhisselâm'ı–* son peygamber kılarak, tebliğini kıyâmete kadar devamlı kılmış ve ona verdiği en büyük mûcize olan Kur'ân'ın hükmünü (Emir ve yasaklarını) kıyâmete kadar sürekli kılmıştır. Hem insanlara, hem de cinlere Peygamber kılmıştır. Peygamber Efendimiz bütün insanlara peygamber ola-

rak gönderildiği gibi, cinlere de peygamber gönderilmiştir. (Peygamberimiz evrensel bir peygamberdir. Bütün yeryüzü insanları Hz. Muhammed'e inanıp îmân etmek zorundadır, aksi halde îmândan yoksun olurlar, olacaklardır.) İşte bunlar, üstünlük farklarıdır. Bütün peygamberlerin hayât ve mûcizeleri düşünülürse üstünlük dereceleri daha iyi anlaşılmış olur.

Peygamberlerin, diğer insanlardan farklı olarak da, bir takım vasıf ve nitelikleri vardır. Bu vasıflar:

"Sıdk, emânet, teblîğ, fetânet ve ismet" gibi vasıf ve niteliklerdir. Bu vasıfların bütün peygamberlerde bulunması vâcib (gerekli)dir.

Peygamberler, her şeyden önce, bizim gibi insandırlar. İnsan olmak bakımından onlar da, diğer insanlar gibi, oturup-kalkarlar, yerler-içerler, sevinirler, üzülürler, gülerler-ağlarlar, kırda-bayırda, çarşı-pazarda yürürler-gezerler, evlenirler, çoluk-çocuk sâhibi olurlar, hastalanır ve ölürler. Bunlar ve bu gibi vasıflar, peygamberler hakkında câiz olan vasıflardır. peygamberler de, bu gibi konularda diğer insanlar gibidirler. Fakat peygamberler, Allâh'ın en sevgili ve en seçkin, en yüksek kullarıdırlar. Onlar Allâh tarafından seçilmiş, eğitim ve terbiyeleri özenle yaptırılmış, özel yetiştirilmiş, kemâle erdirilmiş büyük insanlardır.

İslâm inancına göre, peygamberler hiç günâh işlemezler. Onlarda hiç kötü bir huy yoktur. Söylediklerinin hepsi doğrudur. Oldu dedikleri olmuştur, olacak dedikleri şeyler de zamanı gelince mutlaka olacaktır. Çünkü, onlar Allâh adına konuşurlar, onların verdiği haberler Allâh tarafından gönderilen vahye

dayanır. Peygamberler kendiliğinden hiçbir şey söylemezler ve söylememişlerdir.

PEYGAMBERLİK SIFATLARI

Her peygamberde, insan olmanın da ötesinde bazı sıfatların bulunması gerekli ve zorunludur. Bu sıfatlara Peygamberler hakkında vâcib (gerekli) sıfatlar denir. Peygamberlerde bulunması vâcib (gerekli) sıfatlar şunlardır:

1- Sıdk: Sıdk, *"Doğruluk, doğru olmak"* demektir. Peygamberler, her hususda doğru olan mümtâz (seçilmiş-seçkin) ve özel insanlardır.

Sıdk'ın zıddı (karşıtı) kizb'dir. Sıdk, doğru söylemek, kizb de, yalan söylemek demektir. Yalan söylemek, yalancılık, peygamberler hakkında aslâ düşünülemez (muhaldir). Bütün Peygamberler, peygamberliklerinden önce de, hiç yalan söylememişlerdir. Peygamberler, Allâh Teâlâ'nın hâss (özel) kullarıdır. Onlar, her yönüyle husûsî (özel) olarak yetiştirilmiş Allâh elçileridir. Yüce Allâh, peygamber olacak kullarını yüzbinlerce kulları arasından özenle seçmiş de kendisine elçi yapmış ve İlâhî emânetini onlara vermiştir.

2- Emânet: Peygamberlerde bulunması vâcib (gerekli ve zarûrî–zorunlu) olan sıfatlardan biridir. Emânet sıfatı, peygamberler için şart ve vâcib bir sıfattır.

Emânet demek, inanılır, güvenilir olmak demektir. Peygamberlerin hepsi, son derece emîn– emniyetli ve güvenilir insanlardır.

Emânetin zıddı (karşıtı), hıyânettir. Hıyânet, ihânet etmek, hâinlikte bulunmak demektir. Hıyânet, kötü bir sıfattır, Peygamberler hakkında aslâ düşünülemez (muhaldir, sağlıklı bir akıl bunu aslâ kabul etmez). Peygamberler emânete, aslâ ihânet etmezler, edemezler. Çünkü Allâh onları, peygamber olarak kullarına (insanlara) seçip göndermiştir. Yüce Allâh, Peygamber gönderdiği kullarında ne kadar kötü sıfatlar varsa, onları kazıyıp almış ve onları iyiliklerle, güzelliklerle donatmış, kullarına (insanlara) göndermiş ve kendi adına (celle celâlüh) elçilik etsin ve kullarına da hizmet etsin, onlara doğru yolu göstersin diye göndermiştir.

Yüce Rabbimiz, bir âyet-i kerîmesinde:

"Hiçbir peygamberin emânete hıyânet etmesi aslâ düşünülemez *(bir peygamber için emânete ihânet etmek, olur şey değildir)."* (Âl-i İmrân, âyet-161) buyurmakta ve onların ne büyük birer insan olduklarını duyurmaktadır.

Yine Kur'ân-ı Kerîm'in Şuarâ Sûresinde, bütün Peygamberlerin, kavimlerine kendilerini takdîmleri şöyle olmuştur: ***"Ey kavmim! Doğrusu bilmenizi isterim ki, şübhesiz ben size gönderilmiş güvenilir bir Peygamberim. Allâh'tan korkun ve bana itâat edin."***
(Şuarâ Sûresi, âyet- 107-108)

Her peygamber, peygamberlik dâvâsında ve "Allâh'tandır" diye bildirdiği bütün İlâhî emirlerde, hüküm ve haberlerde doğrudur, sâdıktır, doğruluğunda aslâ şübhe yoktur. Çünkü, doğruluğun karşıtı (zıddı) olan yalan söylemek, büyük günâhtır. Bu yanlış, peygamberlerin sâhip olduğu, *"İsmet"* ve *"Emânet"*

sıfatlarıyla bağdaşmaz, bağdaşamaz. Bu bilgiler gösteriyor ki, peygamberler, aslâ yalan söylemezler. Çünkü yalancı bir insan, aslâ peygamber olamaz. Allâh onu peygamber yapmaz. Yüce Allâh (celle şânühû) peygamberlerini "M û c i z e " denilen olağanüstü (hârikulâde) belgelerle desteklemiştir.

3- İsmet: Peygamberlerde bulunması vâcib (gerekli) olan sıfatlardan biridir. İsmet, *"Günâhlardan korunmuş olmak"* demektir. Buna göre, mutlak mânâda ismet, peygamberlerin vâcib (gerekli) sıfatlarındandır. İsmet sıfatı, peygamberlerin mâsûmiyetini (günâhsız olduklarını) anlatır. Peygamberlerin, açık ve gizli her türlü günâhtan ve peygamberlik şânına, şerefine uygun düşmeyen davranışlardan uzak bulunmaları ve bulundurulmaları demek olur.

İsmetin karşıtı (zıddı), günâhkâr olmak, günâh işlemek demektir. Günâh işlemek, noksan bir sıfattır, peygamberler hakkıda düşünülemez (muhaldir, sağlıklı bir akıl bunu kabul etmez). Bütün peygamberler, gerek peygamberlikten önce, gerekse peygamberlikten sonra, hiçbir şekilde günâh işlememişlerdir.

4- Fetânet: Peygamberlik sıfatlarından biri de Fetânet sıfatıdır. Fetânet sıfatı, Peygamberlerde bulunması, vâcib (gerekli) olan kemâl sıfatlardandır. Büyük adamların vasıflarının da büyük olması şarttır. Büyüklük vasfı taşımayan adamlar, büyük adam denmeye lâyık değildir.

Fetânet, *"Akıllı, anlayışlı, zekî ve ileri görüşlü"* mânâlarına gelir. Peygamberler, çok zekî insalardır. İnsanların en akıllısı peygamberlerdir. Peygamberlerde dalgınlık, unutkanlık ve gaflet gibi, noksan vasıf-

lar olmaz, olamaz. Peygamberler, Allâh tarafından özel olarak eğitilip yetiştirilmiş ve Peygamber olarak seçilmiş mümtâz (seçkin) insanlardır.

Fetânetin karşıtı (zıddı), gabâvet, ahmaklık, geri zekâlılık ve anlayışsızlıktır. Bunlar, noksan sıfatlardır. Böyle nitelikler, peygamberler hakkında muhaldir. Sağlıklı bir akıl sâhibi bunları peygamberler hakkında kabul etmez, edemez. Peygamberler, önder ve rehber insanlardır. İnsanlara doğru yolu göstermek için gönderilmiş örnek insanlardır. Fetânet sıfatı peygamberliğin şartıdır. Peygamberlerin, üstün bir zekâya, kuvvetli bir hâfızaya, iknâ edici bir telkin ve anlatma gücüne sâhip olmaları görevlerinin gereğidir.

Peygamberler, insanların en akıllısı, zekâca en mükemmelidirler. Bunun önemli bir hikmeti ise, paygamberlerin gönderildikleri toplum insanlarına rehber ve örnek olmalarıdır. Bu da herkesten daha akıllı, daha zekî ve daha anlayışlı olmalarını gerekli kılmaktadır.

5- Tebliğ: Peygamberlik sıfatlarından biri de Tebliğ'dir. Bu beş sıfatın, bütün Paygamberlerde bulunması vâcib (gerekli)dir. Fıkıh ve akâid kaynaklarımızda (İslâm literatüründe) bu beş sıfat, peygamberlerde bulunması vâcib (gerekli) sıfatlar başlığı ile özel bölüm olarak geçer.

Tebliğ; sözlükte: yetiştirmek, ulaştırmak, dînî veyâ resmî bir emri, bir bilgiyi, bir hükmü, bir kararı ilgililere veya halka (insanlara) duyurmak demektir.

Dînî bir terim olarak Tebliğ; Peygamberlerin sıfatlarındandır. Buna göre Peygamberler, Allâh Teâlâ tarafından kendilerine bildirilmiş olan dînî hüküm-

leri, İlâhî şerîatları ümmetlerine (insanlara) eksiksiz olarak ulaştırmaları ve eksiksiz olarak duyurmaları demektir. Peygamberler, aldıkları İlâhî hükümlerden hiçbir şeyi, bir noktayı bile saklamadan, gizlemeden olduğu gibi, Allâh'ın kullarına Tebliğ eder, duyururlar. Peygamberlerin görevi tebliğ'den, duyurmadan ibârettir.

Allâh'ın bütün Peygamberleri, Allâh tarafından teblîği (duyurulması) emredilen bütün emirleri, yasakları ve haberleri, aynen olduğu gibi ümmetlerine bildirmişlerdir. Bunlardan her hangi birini ketmederek gizleyip saklamamış veya ona kendinden bir şey eklememişlerdir. Bu mümkün de değildir. Hiçbir Peygamber'in aldığı vahiy'den ve şeriat hükümlerinden, İlâhî yasalardan her hangi birini saklamış veyâ unutmuş olması aslâ düşünülemez. Böyle bir şey peygamberler hakkında câiz değildir. Bu konuda çeşitli âyetler vardır. Yüce Rabbimiz:

"Resûlüm, yâ Muhammed! Rabbinden sana indirileni tebliğ et *(Rabbinden sana indirilen Kur'ân âyetlerinin acı-tatlı hepsini kavmine duyur).* ***Eğer bunu yapmazsan Allâh'ın elçiliğini*** *(Peygamberlik görevini)* ***yapmamış olursun. Allâh seni insanlardan koruyacaktır. Doğrusu Allâh kâfirler topluluğuna hidâyet vermez*** *(onları doğru yola iletmez)."* (Mâide Sûresi, âyet-67)

Bu âyet, tebliğ sıfatının önemini bildiriyor. Bir Peygamber, Allâh'tan aldığı vahyi, canı pahasına da olsa, onu kavmine (yâni insalara) tebliğ etmek, duyurmak, açıklamak zorundadır. Bu âyette Allâh Teâlâ aynı zamanda, Peygamberine güvence veriyor, kâfirlerden korkmamasını, Allâh'ın gücünün kâfirlere yeteceğini bildiriyor.

Teblîğin zıddı (karşıtı), *ketim*'dir (gizlemek, saklamaktır) ki, Peygamberler hakkında muhaldir. Olması mümkün değildir. Akl-ı selîm sâhibi insanlar böyle bir şey düşünemez ve düşünülemez demektir.

Tebliğ, Peygamberlerin en başta gelen görevlerinden biridir. Bunda Peygamberlerin en küçük bir kusuru, hatâsı düşünülemez. Aldığı vahy'in tebliğinde arttırma veya eksiltme, ilâve ya da çıkarma yapamazlar. Kendilerine gelen bilgileri değiştirmez, değiştiremezler. Böyle bir durumun cezâsı çok ağırdır. Bu konuyu yüce Rabbimiz şöyle bildiriyor:

"O Kurân, âlemlerin Rabbi tarafından indirilmiştir. Eğer o peygamber, bize karşı ona *(kendiliğinden)* ***bazı sözler katmış olsaydı, biz onu kuvvetle yakalardık, sonra da onun can damarını*** *(şahdamarını)* ***koparırdık, hiçbiriniz buna mâni*** *(engel)* ***de olamazdınız*** *(onu koruyamazdınız).*" (Hakka Sûresi âyet, 43-47)

Bütün Peygamberler, çok önemli olan bu Tebliğ görevini yerine getirmiştir. Kur'ân onlardan övgüyle söz eder, onların sıfatlarından misâller (örnekler) verir. Çünkü o büyük insanlar (peygamberler) Allâh'ın elçileridir.

Peygamberler hakkında vâcib olan yâni, Peygamberlerde bulunması gerekli, hattâ zarûrî olan bu sayılan beş sıfat, aynı zamanda peygamberlerin; kibir, hased, riyâ ve benzeri bütün kötü huylardan temizlenip arınmış olmalarını da ortaya koyar ve koymaktadır.

Peygamberler hakkında câiz olan sıfatlar deyince; bunlar, aynı zamanda, diğer insanlarda da bulunan sıfatlardır.

Meselâ: Peygamberler de bizim gibi insan oldukları için, bizim gibi (yâni insanlar gibi) yer, içer, oturup kalkar, üzülür, sevinir, yaşar ve ölür, nitekim de ölmüşlerdir. Bunlar Peygamberler hakkında câiz olan vasıflardır.

Bu sayılan beş sıfattan ayrı ve fazla olarak bizim Peygamberimiz Hazret-i Muhammed *–aleyhisselâm–'ın* kendi şahsına âit 3 (üç) sıfatı daha vardır. Bu sıfatlar:

1- Bütün Peygamberlerden üstün olması,

2- İnsanlara ve Cinlere Peygamber olması,

Hz. Muhammed (aleyhissalâtü vesselâm) bütün yeryüzü insanlarına peygamber olarak gönderilmiştir. O'nun peygamberliği evrenseldir. Hazret-i Muhammed (S.A.V.) hakkında yüce Rabbimiz şöyle buyuruyor:

وَمَا اَرْسَلْنَاكَ اِلاَّ كَافَّةً لِلنَّاسِ بَشِيرًا وَنَذِيرًا

Resûlüm, yâ Muhammed! Biz** (Şânı yüce Allâh), **seni bütün insanlara ancak, müjdeleyici ve uyarıcı peygamber olarak gönderdik." (Sebe Sûresi, âyet 28)

Bu âyet-i celîle, Hz. Muhammed'in peygamberliğinin bütün insanlara gönderilmiş evrensel bir peygamber olduğunun delilidir.

3- Kendisinden sonra, Peygamber gelmemesi *(yâni, Hâtemül'enbiyâ – Peygamberlerin sonuncusu)* olmasıdır.

HZ. MUHAMMED (S.A.V.) SON PEYGAMBERDİR

Hazret-i Muhammed (S.A.V.)'den sonra peygamber gelmeyeceği, Hz. Muhammed'in (S.A.V.) paygamberlerin sonuncusu olduğu Kur'ân-ı Kerîm'in anlatımıyla bilinmektedir. Kur'ân-ı Kerîm, Hazret-i Muhammed'e (S.A.V.)

"Hâtemül-Enbiyâ – Peygamberlerin sonuncusu" sıfatını vermiştir. Bu demektir ki, Allâh *–celle celâlühû–* peygamberlik kapısını Hazret-i Muhammed ile kapatmıştır. Bu neden böyle diye bir soru, bir suâl akla gelemez, gelmemelidir. Kimin haddine Allâhü Teâlâ'ya, Sen bunu neden böyle yaptın? sorusunu sorsun, sorabilsin, mümkü mü? Yaratıcı O, hiçbir şey yokken, bütün varlıkları yaratıp ortaya seren O, soru sorabilecek birini düşünmek (düşünebilmek) bile muhal ya! Farz-ı muhâl–muhal farz, böyle aklını peynirle yemiş biri çıksa, Neden böyle? dese. Ona demezler mi ki, sen niçin yaratıldın, neden oldun? sorusu, ne kadar anlamsız bir sorudur. İşte bunun gibi, Hazret-i Muhammed (S.A.V.) için de Neden son peygamberdir? demek de böyle zâid bir şeydir. Her şeyin sâhibi olan Allâh öyle münâsip (uygun) görmüş, öyle istemiş ve öyle yapmıştır. Allâh, her şeyi en iyi bilendir. Hani bizim anlayacağımız bir lâfla (sözle) söylersek, bir makineyi yapan, îcâd eden, elbetteki onu herkesten daha iyi bilir.

Evet, Yüce Allâh *–Celle Şânühû–* Hazret-i Muhammed ile Peygamberlik kapısını kapatmıştır. Artık

Hazret-i Muhammed (A.S.) den sonra her hangi bir peygamber gelmeyecektir. O'nun *–Aleyhisselâm–* peygamberliği kıyâmete (yâni dünyâ yıkılıp yok oluncaya) kadar devâm edecektir. O (S.A.V.), kâinâttaki (evrendeki) var olan bütün insanların Peygamberidir. O amaçla yaratılmış ve o sıfatla Peygamber olarak gönderilmiştir. O *–Aleyhisselâm–*; bütün Peygamberlerin sonuncusu *"Hâtemül-Enbiyâ"* olarak gönderilmiştir. Allâh öyle istemiştir. Peygamberlik, Allâh elçiliğidir. Kur'ân-ı Kerîm, bu hakîkati (gerçeği) şöyle dile getiriyor:

مَا كَانَ مُحَمَّدٌ اَبَا اَحَدٍ مِنْ رِجَالِكُمْ وَلٰكِنْ رَسُولَ اللّٰهِ
وَخَاتَمَ النَّبِيّٖنَ وَكَانَ اللّٰهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمًا

"Muhammed, sizin adamlarınızdan hiçbirinin babası değildir. Fakat O, Allâh'ın Resûlü** (elçisi) **ve** (bütün) **Peygamberlerin sonuncusudur. Allâh, her şeyi en iyi bilendir." (Ahzâb Sûresi, âyet-40)

Allâh Teâlâ'nın Kurduğu Peygamberlik müessesesinin kapısı, Allâh'ın son Peygamberi, Hazret-i Muhammed *–Aleyhisselâm–* ile tamâmen kapanmıştır. Kelâmı (sözü) kitâbı olan Kur'ân-ı Kerîm'inde Allâh öyle diyor, öyle bildiriyor, gerçek ve hakîkat böyledir vesselâm!..

Allâh Teâlâ'nın elçileri olan peygamberler, bütün insanların ve meleklerin efdali (en üstünü)dürler. Hazret- i Muhammed (S.A.V.) ise, bütün insanların, bütün Peygamberlerin ve bütün meleklerin efdali, en üstünü ve en fazîletlisi, Allâh'ın Habîbi/en sevgili kuludur. Allâh Teâlâ'nın yarattıklarının, insanların en büyüğü, en yücesi O'dur (Hazret-i Muhammed

Aleyhisselâm'dır). O'ndan büyük gelmemiş ve hiç gelmeyecektir. *"Sallallâhü teâlâ aleyhi ve sellem."* Bütün yeryüzü insanlarının O'na inanması ve peygamber olarak kabul etmesi zarûridir, kabul etmeyenler âhirette zararlı çıkacaktır vesselâm!..

GÜZEL AHLÂKIN ÖNEMİ

Güzel ahlâk, dînimiz İslâm'ın insanları götürmek istediği yüksek hedeftir. İlâhî buyruklara emir ve yasaklarıyla harfi harfine uyan müslümanların alacağı mânevî şekil ve kıvamdır. Allâh Teâlâ'nın buyruklarını gönül rızâsıyla yaşayan kimselerin vücûdunu bir elbise misâli saran İslâm'ın bu güzel hâli, o kimselerin mükemmelliğe ulaşmasını sağlar. Bu özelliğe ermiş kimseler, insanlardan saygı gördükleri gibi, bütün davranışları güven verir ve kendilerinden kötülük beklenmez. Bu vasıf ve nitelik sâhibi insanların bulunduğu ortamda huzûr denen devletli her zaman kendisini gösterir ve insanların istediği de bu güven ortamı güzelliklerdir.

Ahlâk güzelliği, gerçek ve mükemmel bir insan olmanın, tam anlamıyla bir müslüman olmanın açık bir delili, şaşmaz, yanılmaz bir belgesidir. Kişinin güzel ahlâk sâhibi oluşu ve gerçek bir müslüman, olgun-kâmil mütedeyyin bir insan olduğunun göstergesi, güzel ahlâk sâhibi olmasıdır. Kişinin güzel ahlâkı, onun iyi bir müslüman, medenî bir insan olduğunun açık seçik bir göstergesi ve belgesidir. Peygamber Efendimizin konu ile ilgili pek çok hadis-i şerifi vardır.

Enes bin Mâlik *(R.A.)'in* rivâyetine göre, Resûlullâh *(sallallâhü aleyhi ve sellem)* şöyle buyurmuştur:

إِنَّمَا بُعِثْتُ لِأُتَمِّمَ مَكَارِمَ الْأَخْلَاقِ - *"Ben güzel ahlâkı tamamlamak için (peygamber) gönderildim."* (Muvatta' hüsnül-huluk babı)

Allâh Teâlâ, Peygamberimiz Hazret-i Muhammed *aleyhisselâm*'ı yüksek ahlâkı (bütün güzel huyları) yaşayıp uygulamak ve kemâle erdirmek için peygamber olarak göndermiştir.

Yüce Rabbimiz, Kitâb-ı Kerîm'inde en güzel şekilde yaratıp, kendisini en güzel ahlâkî meziyetlerle donattığı peygamberi Hz. Muhammed'e (S.A.V.) şöyle hitâp ediyor:

"وَ اِنَّكَ لَعَلٰى خُلُقٍ عَظِيمٍ - ***Resûlüm, yâ Muhammed! Şübhesiz sen, en büyük ahlâk üzeresin, en yüksek ahlâka sâhibsin."*** *(Kalem sûresi, âyet 4)*

Allâh'ın Resûlü *–sallallâhü aleyhi ve sellem– kendisine* peygamberlik verilmeden önce de, herkesin (dostlarının da, düşmanlarının da) hayran kaldığı üstün, çok yüksek bir ahlâka sâhip idi. Herkesle iyi geçinir, hiç kimseyi incitmez, kimseye haksızlık etmediği ve kimsenin malına göz dikmediği için, Peygamberimizi "*Emîn ve güvenilir*" kişi anlamına gelen: **"Muhammedül-emîn"** diye nitelendirmişlerdi. Hz. Âişe *(r.anhâ)'dan* Peygamberimizin ahlâkı sorulduğunda, Âişe vâlidemiz, soranlara:

كَانَ خُلُقُهُ الْقُرْاٰنَ - ***"O'nun ahlâkı Kur'ân'dı"*** (Müslim) buyurmuştur. Bu da demektir ki, Kur'an'da bildirilen (anlatılan) yüksek ahlâkın tamamı Hazret-i Peygamber'de *(S.A.V.)* vardı ve her zaman da var olmuştur. Yüce Peygamberimiz, çocukluğundan başlayarak hayâtı boyunca güzel ahlâkın canlı bir misâl ve örneği olmuştur.

Ebû Hüreyre'nin naklettiği hadisinde Peygamber Efendimiz şöyle buyurmuştur:

اَكْمَلُ الْمُؤْمِنِينَ اَحْسَنُهُمْ خُلُقًا - *Mü'minlerin îmân yönünden en üstünü, en mükemmel olanı, ahlâkça (huy yönünden) en güzel olanıdır."* (Tirmizî)

PEYGAMBERİMİZİN GÜZEL AHLÂKI

Bu bölümde güzeller güzeli, Sevgili Peygamberimizin güzel ahlâkından kısa kesitler-çizgiler sunacağım. Çünkü bu küçük risâlemiz O'nun güzel ahlâkını anlatmaya hacim olarak aslâ müsâit değildir.

Peygamberimiz *-aleyhissalâtü vesselâm-* Efendimiz, 63 sene ömür (hayât) yaşadı. Mübârek hayâtlarının 53 senesi doğup büyüdüğü Mekke şehrinde geçti. Mekke dönemi hayâtında gençliğinden, hattâ varlığından (çocukluğundan) 40 yaşına kadar olan peygamberlik öncesi hayâtı müddetince, bütün dostları da, düşmanları da Peygamber Efendimize: **"Muhammedül-Emîn – Güvenilir Muhammed"** diye hitâp ediyorlardı.

Hz. Âişe (R.A.)*'den* Peygamberimizin ahlâkı sorulduğunda: ***"– O'nun ahlâkı Kur'ândı."*** buyurmuştu. Bu bilgileri bir üstteki satırlarda da vermiştik. Şimdi de, O Sevgilinin şekil ve şemâiline özet olarak bir göz atalım ve biraz da O'nun güzel ahlâkından kısa örnekler verelim.

PEYGAMBERİMİZİN ŞEKİL VE ŞEMÂİLİ

Şemâil, sözlükte, *"karakter, huy, tabiat, ahlâk ve dış görünüş nitelikleri"* anlamlarına gelir.

Dînî anlamı ise; *"Hazret-i Peygamberin bedenî (fizîkî) ve ahlâkî (rûhî-mânevî) vasıflarını ve beşerî (İnsânî) ilişkilerindeki, günlük tutum ve davranışları"* içine alan bir deyimdir.

Peygamber Efendimizin, konu ile ilgili bir çok hadisi olduğu gibi, bu konuda yazılmış İslâm âlimlerimizin pek kıymetli eserleri de vardır.

Peygamber Efendimiz orta boylu, endâmı güzel, yüzü pembe beyaz, alnı dolgunca, dişleri inci gibi, sık ve bembeyaz idi. Konuşurken mübârek dişlerinden nûr saçılırdı. Göğüs, sırt ve omuzları geniş ve dolgunca idi. Bâzûları ve baldırları iri ve kalın, bilekleri uzun, parmakları uzunca ve kalınca idi. Karnı, göğsü ile beraber olup, şişman değildi. Uzuna yakın, orta boylu, iri kemikli, iri gövdeli, güçlü-kuvvetli idi. Ne zayıf, ne de çok etli, belki ikisi ortası ve sıkı etli idi. Cildi ipekten yumuşak idi. Hilâl kaşlı, çekme burunlu ve az değirmi çehreli idi. İki kaşının arası açık ve fakat kaşları birbirine yakın idi. Saçları ne dümdüz, ne de kıvırcık-ikisi arası dalgalı idi. Sakalı sık, teni-cildi pürüzsüz ve yüzünün bütün hatları bâriz (açık-belli) idi. Gözleri kara büyükce, kirpikleri siyâh ve uzundu. Sevgili Peygamberimizin beden yapısı pek güzel, tavr-ı hareketleri pek serbest ve rahat idi. Konuşma üslûbu, Arabların en güzel konuşma üslûbu idi. Çünkü, o, yüce sevgili, Benî sa'd kabilesinde (sütanne Halîmenin yanında) beş sene kalmış idi.

Sevgili Peygamberimiz, mübârek saçlarını uzattığı zaman, çok kere kulaklarının memelerini geçer, omuzlarına doğru inerdi. Fakat saçlarını çok temiz tutar, onları tarayıp düzenler, kendi kokusunun bütün güzel kokuların üstünde İlâhî bir koku olmasına rağmen, yine de güzel kokular sürer ve düzenli bir şekilde saçlarını ayırırdı. En çok önem verdiği şeylerden biri de her yönden temizlik idi. Günde bir kaç kere dişlerini misvâkla fırçalayıp temizler, çevresindekilere de bunu yaptırır ve yapmalarını da tavsiye eder, önerirdi.

Peygamber Efendimiz, çok sevimli ve çok güzeldi. Allah O'nu bir insan güzeli olarak yaratmıştı. Evet, Peygamberimiz Hazret-i Muhammed, cismi (fizik yapısı) ile en güzel bir erkek olduğu gibi, rûh güzelliği, ahlâk güzelliği ile de en yüksek mertebeye erdirilmiş bir insandı. Allâh O'nu övmüş de yaratmış, Peygamberlerinin sonuncusu kılmıştı.

Peygamberimizin vücudu kadar ahlâkı da çok güzel, mükemmel ve yüksekti. Çünkü O Allâh'ın terbiye (ve eğitimi) altında büyüyüp yetişmişti. Efendimiz hadisinde; ***"Beni Rabbim terbiye etti ve terbiyemi pek güzel eyledi"*** buyurmuştu. (Hadisin metni yukarıda geçmişti.) Efendimiz, gerçekten ahlâkın en yüksek mertebesine çıkmış, ahlâkın en yücesini, en güzelini şahsında (nefsinde) toplamıştır: ***"Resûlüm, Yâ Muhammed! Muhakkak sen ahlâkın en yüksek ve en büyük mertebesine sâhibsin"*** övgüsü bu gerçeğin deliliydi. Efendimiz bu İlâhî yüksek ahlâkı tamamlamak ve insanlara öğretmek-yaşatmak için örnek bir peygamber olarak gönderilmişti. Bunlar Efendimizin öğretileridir, metinler, hadisin asılları yukarıda geçmişti.

Peygamberimiz, bizim için her konuda bir örnektir. Nitekim Kur'ân-ı Kerîm'de yüce Rabbimiz:

"لَقَدْ كَانَ لَكُمْ فِى رَسُولِ اللّٰهِ اُسْوَةٌ حَسَنَةٌ - *Allâh'ın Resûlünde sizin için uyulması gereken en mükemmel örnekler vardır"* buyurmuştur. (Ahzâb suresi, âyet 21)

Biz müslümanlar, her işimizde, her gidişimizde Peygamberimizi örnek almak zorundayız. Çünkü yüce Rabbimiz, Peygamber Efendimizi bizlere örnek olarak göndermiştir. Mü'minler/Müslümanlar O'nu örnek edinerek hayırlı bir insan olabilirler. O'nu örnek edinmeyen bir mü'min hayırlı bir insan olamaz, çünkü kendiliğinden hayır yollarını bilemez.

Peygamberimiz, güler yüzlü, tatlı sözlü, nâzik tabiatlı, ince ruhlu ve hassas kalbli idi. Ağzından kaba bir söz çıkmamış, eliyle-diliyle de kimseyi incitmezdi. Kimsenin ayıp ve kusurunu araştırmaz, kusurunu yüzüne vurmaz, kalbini kırmaz ve kimseyi utandırmazdı. İşlerini tam bir intizam ve düzen içinde yapardı ve hiç biri diğerinin yerini almazdı. Ömründe hiç yalan söylememiştir. Verdiği sözden aslâ dönmez, söz verdiği zaman, sözünü mutlaka yerine getirirdi. Gençliğinde ticâret ortaklığı yaptığı kimseler, aradan 20-25 sene geçtikten sonra Medîne'ye gelip Efendimizle karşılaştıklarında, o'nun ticârette çok sâdık ve dürüst, çalışkan ve başarılı bir ortak olduğu hâtıralarını yeniden tâzeleyerek anlatmışlardır.

Peygamberimiz, çok cesurdu. Korku nedir bilmez ve Allah'tan başka kimseden korkmazdı. Muharebelerde kılıç elinde düşmanlarla en ön saflarda çarpıştı. Bütün kötülükleri kaldırmak için çalıştı, mücâdele etti ve Allâh'ın yardımıyla başardı da...

Peygamberimiz, kötü adamları hiç sevmezdi, kötülere karşı çok sert davranırdı. Kötülüğü görünce

ateş püskürürdü, iyiliğe karşı ise güler yüzlü, olgun ve yumuşak davranırdı.

Peygamberimiz, başladığı işi bitirmeden bırakmazdı. Hemşehrileri (yani Mekke'liler), Peygamberimize; **"el.Emin"** *(Güvenilir insan)* ismini vermişlerdi, **"Muhammedül-Emîn"** derlerdi.

Peygamberimiz, büyüklere saygı, küçüklere karşı çok merhamet ve şefkat gösterirdi. Çocukları çok severdi. Hele yetîm, öksüz, kimsesiz çocuklara çok acırdı, onlarla çok ilgilenir ve onlara çok yardım ederdi. Kimsesizlerin işlerini görmekten, onların ihtiyâçlarını gidermekten büyük keyif alır ve büyük huzûr duyardı.

Peygamber Efendimiz çok cömertti. Kendisinden bir istekde bulunan kimseden hiç bir şeyini esirgemezdi. Herkese ayrım gözetmeden elinden gelen yardımı mutlaka yapardı.

Peygamberimiz, komşularını ve komşu hakkını çok gözetir ve onları hiç gücendirmezdi. Hizmetçilerini ve hizmetinde bulunan kişileri de çok hoş tutardı. Kendisi ne yer-ne içer ve ne giyerse onlara da ondan yedirir-içirir ve giydirirdi.

Peygamberimiz, misâfirlerini güler yüzle karşılar, onlara elini uzatır, ellerini sıkar, misâfir elini çekmedikçe elini çekmezdi. Misâfirlerine bizzât kendisi hizmet eder ve giderlerken de misâfirlerini kapıya kadar uğurlardı.

Peygamberimiz, hastaları ziyâret eder, onların iyi olmaları için çalışır ve onlara duâ ederdi.

Peygamberimiz, büyük hayâ sâhibiydi, çok utangaçtı. *"Hayâ-utanmak hissi îmândan gelir, utanmak hissi olan kötülük yapamaz"* buyururlardı.

Peygamberimiz, konuştuğu zaman tâne tâne söyler, çok mânâlı, kısa ve açık konuşurdu. Sesini yükseltmezdi. Sözlerini herkes rahatlıkla dinlerdi. Başkası konuşurken sözünü kesmez, konuşanı can kulağıyla dinlerdi.

Peygamberimiz, kimsenin evine, odasına, bağına-bahçesine izinsiz girmezdi. Bir yere misâfirliğe gittiğinde evvelâ kapıyı vurarak izin alır, kapı açılınca selâm verir ve içeriye girerdi.

Peygamberimiz, görüştüğü kimselerin ellerini sıkar, hallerini, hatırlarını sorardı. Elini sıktığı kimse elini çekmedikçe elini bırakmaz, mübârek ellerinde tutardı. Bu O'nun sevgi ve dostluğunu gösteren apaçık delil ve belgelerdi.

Fakirleri çok korurdu, onların dertleriyle ilgilenir ve dertlerine çâre bulur ve bulmaya çalışırdı. Dilenciliği aslâ sevmez ve bundan kurtulmaları için onlara yardım eder, yol gösterirdi.

Peygamber Efendimiz, evine-âilesine, çoluk çocuğuna çok bağlı idi. Büyükleri sayar, küçükleri severdi.

Kimin olursa olsun çocukları pek severdi. Çocuklarla karşılaştığında onlara selâm verir, onlarla konuşur, onları okşar ve koklardı. Kendisine turfanda (yeni çıkmış) bir meyve getirildiğinde evvelâ (ilk önce) çocukların en küçüğüne verirdi. Bir yere giderken en son ayrıldığı, gelince de en önce kucaklayıp bağrına bastığı çocukları ve torunları olurdu.

Peygamberimiz çok çalışkandı. Vaktini hiç boş geçirmezdi. Çoluğunu çocuğunu geçindirmek için ticâretle meşgul olurdu. Alış verişte kıl kadar doğruluktan ayrılmazdı. Doğruluğu ve doğru kimseleri çok severdi. Peygamberimiz gençliğinde ve evlendikten

sonra 40 yaşına kadar olan sürede âilesinin ve çoluk çocuğunun geçimi için ticâretle uğraşmıştır.

Peygamber Efendimiz, temizliğe çok önem verirdi. Giyiminde temizliğe ve sâdeliğe çok önem verirdi, dâimâ sâde ve temiz giyinirdi.

Yemekleri de pek sâde idi. Hiçbir zaman mükellef yemeğe rağbet etmemiştir. Yemek seçmezdi. Ne bulursa onu yerdi. Sevmediği yemeği aslâ kötülemezlerdi. Yemekten önce ve sonra ellerini dâimâ (her zaman) yıkardı. Yemeğe "Besmele" ile başlar, sağ eliyle ve önünden yer, doyunca "Elhamdü lillâh" der, Allâh Teâlâ'ya hamdeder-şükrederlerdi.

Hz. Âişe vâlidemiz demişlerdir ki: "Resûlullâh dünyâdan göç edişlerine (vefatlarına) kadar üç gün arka arkaya doyacak şekilde yemek yememiştir. Halbuki isteseydi yiyebilirdi. Fakat O, kendi yiyeceğini ashâbının fakirlerine veriyordu. Bazen bir ay müddetle biz peygamber âilesinin evinde yemek pişirmek için ateş yanmazdı. Bu zaman içinde yiyip içtiğimiz hurma ve sudan ibâretti."

Bu terbiye ve eğitimle yetişen Hz. Âişe vâlidemiz, Peygamberimizin vefâtından sonra, oruçlu olduğu bir gün, iftar saatine yakın, kapısına bir fakir hanım gelir ve yiyecek ister. Âişe vâlidemiz, hizmetçisine evdeki bir tek kuru yufkayı o yoksula vermesini söyler. Hizmetçi kız îtirâz eder. *"Hanımım ikimiz de oruçuz, bu yufkadan başka yiyeceğimiz yok, onu da fakire verirsek ne yiyeceğiz?"* der. Âişe vâlidemiz:

"Ver onu fakire, Allâh Kerimdir" diye emreder. Beş-on dakîka sonra, akşam ezanı okunur ve ezanla kapıları çalınır. Komşu kızı, *"Efendim, annem çörek yaptı, size de bir tâne gönderdi"* der. Hz. Âişe vâlide-

miz, hizmetçiye takılır: *"Bak kuru ekmeği fakire verdin, şimdi sen yağlı çörek yiyorsun"* buyurur. İşte İslâm'ın binâ ettiği ve öğrettiği güzel ahlâk örneği bu!.. Peygamber Efendimiz ve O'nun terbiyesinde bulunan pâk zevcelerinin ve ashâbın güzel ahlâkı bu idi. Biz müslümanlar da bu güzel ahlâkı yaşamalıyız.

Peygamber Efendimizin güzel ahlâkı ile ilgili (ahlâkî güzelliklerinden) çizgiler-kesitler sunduk. Şimdi ise O'nun bazı hususlardaki örnek ahlâkını gösteren bir kaç cümle ile açıklamalarda bulunalım.

EFENDİMİZ'İN ÂİLE ORTAMINDAKİ GÜZEL AHLÂKI

Peygamber Efendimiz de, her insan gibi bir âile yuvasına sâhibdi, O da bir eş, bir baba idi. Ama eşlerin en hayırlısı, babaların en iyisi, en şefkatlisi idi. Mü'minlerin, Peygamber Efendimizin sâhip olduğu mübârek âile hayâtından alacakları çok önemli saâdet ve mutluluk örnekleri bulunmaktadır. O'nun âile hayâtı, mü'minler için en güzel örnek olma özellikleri ile dolu doluydu.

O'nun mübârek âile hayâtı ve evlilikleri, Allâh Teâlâ'nın emir ve tavsiyesi, O'nun münâsip gördüğü bir biçimde, O'nun gözetimi çerçevesinde kurulmuştu. Bu hususda Peygamber Efendimizin beyânları vardır:

"Ben zevcelerimden (hanımlarımdan) hiçbiriyle kendiliğimden evlenmedim. Kızlarımdan hiçbirini de kendiliğimden evlendirmedim. Ancak Cebrâil–aleyhisselâm'ın-Azîz ve Celil olan Rabbimden vahiy getirmesi sebebiyle evlendim (ve evlendirdim)" öğretisini biliyoruz.

Peygamber Efendimizin vahiy ışığı gölgesinde kurulan mübârek âile hayâtının güzel ahlâk örneği göl-

gesinde yürüyen ve yürüyecek akıllı bir mü'min âile sâhibi kişi, elbetteki âile yuvasında mutlu olur ve huzûr bulur, mutlu ve huzûr içinde olacağı muhakkaktır. Çünkü yüce Rabbimizin istediği ve râzı olduğu Resûlünün örnek güzel hayâtını örnek edinen mü'min kulunun ve kullarının hayâtlarına mutluluk ve huzûr vereceği şübhesizdir (muhakkak ve kesindir).

Peygamber Efendimizi örnek alan bir müslüman âilenin mutlu ve mes'ût olmaması aslâ düşünülemez. Mü'minim/müslümanım iddiâsında bulunup da, ben mutlu ve huzurlu değilim diyen ve diyecek kişiler kusuru ve hatayı kendi müslümanlıklarında, îmânının zayıflığında ve ahlâkının olumsuzluğunda aramalıdır. Fakirlik ve yoksulluktan şikâyet eden müslüman bir âile baksın ve örnek alsın ki, Peygamber Efendimizin âilesinden daha yoksul bir âile düşünülemez. Günler, aylar geçerdi de o mübârek evde bir çorba bile pişmezdi, hattâ bu zaman zarfında bir ateş bile yanmazdı. Peygamber Efendimizin 9 (dokuz) hanımından hiçbiri bu durumdan şikâyetçi değildi. Bunun aksine bir kayıt din kaynaklarımızda yok. Demek ki, zenginlik mutluluk sebebi değildir. Mutluluk sebebi dindir, îmandır ve güzel ahlâktır.

Peygamber Efendimiz, ev halkına ve hanımlarına karşı çok merhametli, şefkat dolu, güler yüzlü, musâmahalı/hoşgörülü ve toleranslıydı. Mübârek yüzünde hanımlarına, ev halkına huzûr, sevinç, güven ve mutluluk bahşederdi. Peygamberimiz evine geldiklerinde hanımları, bütün ev halkı neşe ve sevince ererlerdi. Çünkü Efendimiz, çok müsâmahalı ve hoşgörülü idi. O'nun bulunduğu âile yuvasında huzûr ve gönül rahatlığından başka endişelenecek bir davranış aslâ bulunmazdı.

Peygamber Efendimiz, ev halkına (hanımlarına) ev işlerinde bile yardımcı olur, onların gönüllerine sevinç ve keyif, neşe ve sürûr katardı.

Peygamber Efendimizin ev hâli, değerli eşi Âişe vâlidemizden sorulduğunda, Âişe vâlidemiz:

كَانَ يَكُونُ فِى خِدْمَةِ اَهْلِهِ فَاِذَا حَضَرَتِ الصَّلاَةُ خَرَجَ اِلَى الصَّلاَةِ

"Âilesinin hizmetinde bulunurdu. Namaz vakti gelince de namaza giderdi" diye cevâp vermiştir. (Buhârî)

Peygamber Efendimiz'e cân-ü gönülden hizmet etmek için sayısız insan bulunmaktaydı. Fakat Efendimiz kendi işini kendisi görürdü. Peygamber Efendimizin âilesine nasıl yardım ettiğine dâir ashâbının değişik rivâyetleri ve şâhit (tanık) oldukları durumlar vardı. Âişe vâlidemizin, "Âilesine hizmet ederdi" ifâdesini hadis kaynaklarımızda ve Efendimizin güzel ahlâkıyla ilgilenen âlimlerimizin konuyla ilgili bilgileri toplamaları sonucunda şu bilgileri öğreniyoruz:

Peygamber Efendimizin evinde kendi işlerini kendi görürdü bilgileri açıklamasında Efendimiz, elbisesinin söküklerini kendisi diker, ayakkabılarını kendisi tâmir eder, devesini bağlayıp yemini verir, çarşı-pazardan aldıklarını kendisi taşırdı. Hattâ Ebû Hüreyre, Efendimizin elindeki eşyâsını taşımak için ısrâr edince, Efendimiz:

"Eşyâsını sâhibinin taşıması daha uygundur" buyurarak vermemiş ve kendisi taşımıştır.

Peygamber Efendimizi kendisine örnek alan Hz. Ömer ve Hz. Ali efendilerimiz de, halîfe oldukları yıllarda kendi evlerinin ihtiyâçlarını çarşı-pazardan kendileri alıp getirmişlerdir.

Peygamber Efendimizin bu güzel ahlâk ve davranışı, biz ümmetlerine örnek olmak içindir.

"Peygamber Efendimizin ümmetiyiz" diyen bizlerin bugün O'nun ve ashâbı gibi olamayışımız, temeldeki eğitim ve ahlâkî yönden eksik ve kusurlu oluşumuzdandır. "Müslümanız" diyen bizlerin kısır mantığımızca ev işlerinde kadınımıza yardım etmek erkekliğe yakışmaz. Bu câhilce, miskince bir züğürt tesellisidir ki, ev işlerinde kadınına yardım erkeğe bir şey kaybettirmez ama, çok şey kazandırır; parayla, pulla alamayacağı sevgi ve saygıyı kazandırır, kadınının ve ev halkının kendisine olan güven ve bağlılığını kazandırır. Kadınına yaptığı bu küçük yardımıyla âile yuvasındaki huzûr ve mutluluğun temellerini yeniden güçlendirmiş olur. Çarşı-pazardan aldığı ev eşyasının tamamını kadınına taşıttıran ve kendisi elini kolunu sallayarak gelen ve üstelik bir de "Müslümanım" diye çalım satan kişinin hayırlı bir müslüman olması Allâh katında mümkün mü? Cevâbını sen ver, bu olumsuz hâlinin, Efendimize ve O'nun yüce halîfelerinin güzel ahlâkına uyar bir tarafı var mı?..

Eğer hayırlı bir mü'min/müslüman olmak istiyor ve hem dünyâ, hem de âhiret hayâtında mutlu olmak, Allâh ve Resûlünün sevdiği bir insan olmak istiyorsak, Peygamber Efendimizin güzel ahlâkını kendimize örnek alacağız. "Örnek alıyoruz ya da örnek aldık" diyorsak, gerektiği zaman ev işlerinde âilemizin yardımına koşacağız, evimizin eşyâsını birlikte taşıyacağız veya yalnız kendimiz taşıyacağız, çünkü biz erkeğiz ve kadınlarımız bizden fizikçe daha zarîf, daha nahîf ve daha güçsüzdür. Bunları yaparsak Peygamberimizi örnek almış oluruz. Allâh ve peygamberi bizden memnun ve hoşnut olur.

Bir de güzel ahlâk davranışları konusunda, zihinsel özürlü ve kara câhillerin anlayışı vardır ki, bunlar âilesine (kadınına) yardım etmeyi kılıbıklık sayan kısır anlayışlılar ile mü'minleri dîne ve Efendimizin sünnetine aykırı davranmaya zorlayan bâtıl görüşlü kıt akıllılardır. İşte bunlar asıl ahmaklardır.

Asıl kılıbıklık ise bu değildir. Asıl kılıbıklık, Kadına kul köle olmaktır ki, karısının nefsânî istekleri ve yaşam tarzı, dîne ve akla-mantığa tamamen aykırı bile olsa, ona karşı koyup îtirâz etmemek, o kadının her dediğini kayıtsız şartsız yapıp yerine getirmektir. Aksini yapacak olsa, kadının çıldırıp, bağırıp çağırmasından korkup ödünün patlamasıdır.

Bu durum ise, güzel ahlâkla, hoşgörü ile hiçbir ilgisi olmayan, tamamen ahlâk dışı bir davranıştır. Bütün bu din ve ahlâk dışılıkları iyi bir davranışmış gibi görüp kabul etmek ve günâhlara boğulmak dînin istediği bir ahlâk anlayışı aslâ değildir. Bunda merhamet ve şefkat düşüncesi de aslâ olamaz. Bu ahlâk dışı davranışları benimsemektir ki, İslâm'ın güzel ahlâk anlayışı olan âilesine ev işlerinde yardım edip sevgi ve saygı bağlarını güçlendirmeye vesîle ve sebep olan insânî davranışları küçümsemek demek olur ki, akl-ı selîm sâhibleri bunu aslâ kabul etmez, edemezler.

Peygamber Efendimizin güzel ahlâkı ile ahlâklanmış bir mü'min, hoşgürülü ve müsâmahalı olduğu gibi, kibir gurur gibi kötü ahlâktan da uzak bulunmuş olacağı pek açıktır.

Efendimizin güzel ahlâkını örnek edinen mü'minler, kadınlarına karşı hoşgörülü, hayırlı eş ve sevgi dolu bir baba olma mutluluğuna kavuşurlar.

ERKEK MÜSLÜMANLARIN HAYIRLILIK İŞÂRETLERİ

Efendimiz, ümmetinin hayırlı birer insan olma vasfını kazanacak olacak erkeklerinin özelliklerini şu hadisleriye açıklamıştır:

اَكْمَلُ الْمُؤْمِنِينَ اِيمَانًا اَحْسَنُهُمْ خُلُقًا وَخِيَارُكُمْ خِيَارُكُمْ لِنِسَائِهِمْ

"Mü'minlerin îmânca en mükemmel olanları, ahlâk yönünden en iyi olanlarıdır ve hayırlı olanlarınız da kadınlarına (hanımlarına) karşı hayırlı olanlardır." (Tirmizi rivâyet etmiştir.)

Her şeyin iyiliğini anlamak için bir ölçüsü vardır. İyi veya en iyi bu ölçüye vurularak anlaşılır. Öyle ya, altının, gümüşün hâsını anlamak için de, bir ölçüsü vardır ki, o ölçüye vurularak anlaşılır.

İyi mü'min, hayırlı Müslüman olmanın ölçüsü de, güzel ahlâklı olmaktır. Ahlâkî güzelliğinin ölçüsü ise Peygamber Efendimizin örnek güzel ahlâkına kıyâsla ölçülür.

Şimdi kendilerinin hayırlı ve iyi bir insan olduğunu iddiâ edenler kendilerini Efendimizin: ***"– Hayırlı olanlarınız kadınlarına (hanımlarına) karşı hayırlı olanlardır"*** ölçüsüne vursunlar.

Hayırlı bir adam olmanın ölçüsü, hanımına -çoluğuna çocuğuna ve bütün ev halkına karşı şefkatle, güler yüzle, iyi ve güzel davranmaktır.

Dışarıya karşı kibâr, efendi davranıp da, evine – çoluk çocuğuna, hanımına ve ev halkına gelince Azrâil kesilmek, kabalaşmak, yobazlaşmak ve surat asmak, öfke dolu ve sinir küpü kesilmek hayırlı adam olmanın özelliği değildir.

Efendimiz'in (S.A.V.) bir başka ölçüsü:

خَيْرُكُمْ خَيْرُكُمْ لِاَهْلِهِ وَاَنَا خَيْرُكُمْ لِاَهْلِهِ

"Sizin hayırlınız, âilesine hayırlı olanınızdır. Ben ise, âilesine en hayırlı olanınızım."

Efendimizin bu uyarılarından ve mübârek öğüdlerinden anlıyoruz ki, hayırlı insan, olgun Müslüman olmanın belgesi, önce âile fertlerine karşı iyi olmak, toleranslı ve hoş görülü davranmaktır.

Müslüman bir baba, evine geldiği zaman, çoluk çocuğu ve hanımı "Babamız geldi" diye sevinecek, rûhen huzûr ve rahata kavuşacaklar. Evine güler yüzle dönen, âilesine selâm verip hal hatır soran ve hoş görüsüyle, musâmahalı davranışıyla âile fertlerinin yüzlerini güldürüp sevindiren, onları rahatlatan hayırlı insandır. Bütün bu meziyetler güzel ahlâkın meyvesidir...

Asık suratıyla, pireyi deve edercesine her şeyi abartan, her tarafa korku ve dehşet saçan evin erkeği (babası veya baba makâmında olan kişi), eve geldiği zaman "Âh yine geldi, şimdi yine başlayacak bağırıp çağırmaya", diyen ev halkına huzursuzluk veren mü'min bir koca, Müslüman bir baba, hayırdan yoksun bir yaratık demektir.

Aklı başında olan bir kişi, âilesine eziyet vermemeli ve kendisini sevdirmesini bilmelidir. Akıllı bir mü'min kişi, kendisini âile fertlerine, dünyânın en hayırlı, en sevimli insanı olarak kabul ettirmelidir. Efendimizin güzel ahlâkını kendisine örnek edinmelidir.

Evde kırılan, dökülen şeyler için hoş görüsüz davranıp da, bağırıp çağırmak, ağır ve aşağılayıcı sözlerle âile halkının, hanımının ve çocuklarının

kalblerini incitmek, onların gönüllerine korku salmak, hayırlılığa işâret eden bir belge değildir. Bu şeylerin yenisi alınıp yerine konabilir. Fakat aşağılayıcı, hakâret içeren ağır sözlerle kırılan kalb ve kalbler kolay kolay tamir edilmez. Maddî şeylerin telâfisi mümkün, mânevî eziyetlerin, kırılan gönüllerin düzeltilmesi mümkün olmaz. Sonra bunların hesâbı da kendisinden sorulacak, yaptığı eziyetler, verdiği korkular yanına kâr kalmayacaktır...

Unutmayalım ki, insanoğlunun bütün işleri, durum ve hareketleri kudret filmine çekilmekde, kudret kasedine alınmakta ve kudret disketlerine kaydedilmektedir. Kıyamet günü, insanoğlunun karşısına bu dünyâda yaşadığı hayat filminin kasedi, disket ve sidisi çıkacaktır. Ve bunları bir bir seyredecektir. Yerine getirmediği görevleri onu Cehenneme sevkettirecektir. Gerçek bir iman sâhibi olan, bu gerçekleri düşünebilir. Düşünebilenler, hanımına ve evladlarına karşı olan görevlerini yerine getirmek için çaba sarfetmelidir. Bizden hatırlatması, bize düşen görev budur. Uygulama ve tatbik etmek ise, siz ebeveyne düşer, sizin görevinizdir.

ÇOCUKLAR DA ÂİLE BİREYLERİDİR

Peygamber Efendimiz, evine, âilesine, çoluk çocuğuna çok bağlı, en hayırlı bir âile reisi idi. Büyükleri sayar, küçükleri severdi. Çocukları kimin olursa olsun pek severdi. Çocuklarla karşılaştığında onlara selâm verir, onlarla konuşur, onları okşar ve koklardı. Kendisine turfanda (yeni çıkmış) bir meyve getirildiğinde evvelâ (ilk önce) çocukların en küçüğüne verirdi. Bir yere giderken en son ayrıldığı, gelince de en evvel kucaklayıp bağrına bastığı çocukları ve torunları

olurdu. Duâ ederken bile onları bağrına basardı. Çocuklar, Allâh'ın "Bir hediyesidir, bir emânetidir" derdi. Tertemiz verilmiş olan bu hediyeyi, temiz tutmanın, hiç bir suretle kirletmemenin ana ve babanın vazîfeleri (en önemli görevleri) arasında olduğunu söylerdi. Peygamber Efendimiz bir hadislerinde:

مَنْ لَمْ يَرْحَمْ لاَ يُرْحَمْ – *Men lem yerham lâ yürham"*

"Merhamet etmeyen kimse, merhamet olunmaz, yâni merhamet etmeyen kimseye, merhamet edilmez" buyurmuştur. (Buhârî)

Hadisi râvisi Ebû Hüreyre *(R.A.)* hadisin söylenmesine sebeb olan olayı şöyle anlatmıştır:

"Birgün Peygamberimiz, torunu Hz. Hasan'ı öpmüştü, yâni henüz çocuk yaşında bulunan Hz. Hasan Sevgili dedesinin yanına gelmiş ve Peygamber Efendimiz de torunu ile ilgilenmiş, onu kucağına alıp öpmüş, okşamıştı. Meclisde bulunan kenar köylerden bir adam (A'râbî), kendi câhil aklınca bu durumu biraz garip karşılamış, kendi kendine, 'Büyük adamlar ufacık çocukla bu kadar çok ilgilenmemeli' diye, yanlış ve câhilce bir düşünceye kapılmış olacak ki:

"– Benim de çocuklarım var, şu âna kadar hiç birini öpmedim" diye söylenmişti. Adamın, bu câhil ve çocuk sevgisinden yoksun olduğunu gösteren sözleri üzerine Peygamber Efendimiz adama, taaccub ve hayretini gösteren bir bakışla şöyle bir baktı ve sonra da o câhil ve sevgisiz adama:

مَنْ لَمْ يَرْحَمْ لاَ يُرْحَمْ – ***"Merhamet etmeyene, merhamet edilmez** (acımayana, acınmaz)"* buyurdular.

Peygamber Efendimiz, çocukları çok severdi. Onlarla şakalaşır, çocukların saçlarını mübârek par-

maklarıyla tarar, okşar, saçlarını düzeltirdi. Hele öksüz çocuklara karşı çok merhametliydi. Yetim ve öksüz çocuklara çok acırdı, onlara çok merhamet ve şefkat gösterir ve yardım ederdi. Öksüz çocuklara yardım eden kimseleri çok severdi. ***"Öksüz ve yetimleri seven, onlarla ilgilenen kişiler, cennette benimle berâber olacaklardır"*** buyururdu.

Peygamberimiz, çocuklara sevgi ve şefkat göstermeyenlerden hoşlanmazdı. Çocuklara karşı merhameti olmayanları merhametsiz, kaba ve kalbleri katılaşmış kişiler olarak nitelendirirdi. Bu gibi katı kalbli ve sevgiden yoksun insanlara pek çok uyarılarda bulunmuştur Efendimiz. Verdiğim örnek de bunlardan biridir. Bu gibi sevgi yoksunu kişiler çok kere ortaya çıkıp Efendimizden gereken dersi almıştır.

Yine birgün Efendimiz'e Temîm kabîlesi reislerinden bir adam gelmişdi. Tam bu sırada Peygamber Efendimizin torunu geldi. Peygamberimiz, torununu kucağına alıp sevdi, okşayıp, öptü, o kişi, Peygamberimizin bu hâline şaşırıp, aklı karıştı, çünkü bu insanlar, câhiliye âdetlerinden henüz kurtulmuş değillerdi. İslâmın güzel ahlâkını da anlamış ve kavramış değillerdi. Câhiliyetten kalma eski alışkanlıklarınca bir peygamber, bir devlet başkanı küçük çocuklarla bu kadar ilgilenmemeli diye düşündü her halde ki:

"– Yâ Resûlallâh! Benim on tane erkek çocuğum var, şimdiye kadar hiç birini öpmedim, kucağıma alıp sevmedim" deyiverdi. Bunun üzerine Efendimiz adama sitem dolu bir bakışla baktı ve ona:

اَوَ اَمْلِكُ لَكَ اَنْ نَزَعَ اللهُ مِنْ قَلْبِكَ الرَّحْمَةَ

"Allâh Teâlâ, senin kalbinden merhameti kazıyıp almıştır, ben sana ne yapabilirim?" buyurdu. (Buhârî)

KIZ ÇOCUKLARINA GÖSTERİLEN GÜZEL AHLÂK

Peygamber Efendimiz, kız çocuklarının terbiye ve eğitimi üzerinde hassâsiyetle durmuştur. Bir hadis-i şeriflerinde:

مَنْ عَالَ ثَلاَثَ بَنَاتٍ فَاَدَّبَهُنَّ وَزَوَّجَهُنَّ وَاَحْسَنَ اِلَيْهُنَّ فَلَهُ الْجَنَّةُ

"Her kim, üç kız çocuğunu himâye eder, güzel bir terbiye verir, *(hayırlı bir kısmet çıkınca)* ***evlendirir ve*** *(sonra)* ***onlara iyilik etmeye devam ederse, o kimse cennetliktir*** *(yâni ölünce cennete girer).*" (Ebû Dâvud)

مَنْ كَانَ لَهُ ثَلاَثُ بَنَاتٍ يُؤْوِيهِنَّ وَيَكْفِيهِنَّ وَيَرْحَمُهُنَّ فَقَدْ وَجَبَتْ لَهُ الْجَنَّةُ اَلْبَتَّةَ فَقَالَ رَجُلٌ مِنْ بَعْضِ الْقَوْمِ: وَثِنْتَيْنِ يَا رَسُولَ اللهِ قَالَ وَثِنْتَيْنِ

"Kimin üç kız evlâdı olur da, onları himâye edip barındırır, ihtiyaçlarını karşılar ve onlara şefkat ve merhamet gösterirse, elbette cennet ona vâcib *(gerekli)* ***olmuştur."*** *Mecliste hazır bulunan kimselerden biri:*

"– İki kızı olsa da mı? Yâ Resûlallâh!" *dedi. Peygamber Efendimiz:* ***"– İki kız da olsa*** *(aynı hükümdedir, aynı mükâfât verilecektir).*" buyurdu. (A. İ. Hanbel)

Gazâlî, merhum, İhyâsına aldığı hadisin meâli şöyledir: ***"– Her kimin bir kız çocuğu olur da, onu güzelce terbiye eder, gıdâsını-yemesini içmesini güzelce verir ve Allâh Teâlâ'nın kendisine vermiş olduğu nimetlerden ona da bolluk gösterirse*** *(cimrilik yapmazsa)* ***o kız çocuğu onun için bereket ve cehennem'den kurtarıp cennet'e girmesi için bir kolaylık sebebi olur?"*** (Taberânî, Kebîr'inde zikretmiş.)

CENNETTE PEYGAMBERİMİZ'LE BERÂBER BULUNMAK

Peygamber Efendimiz şöyle buyurmuştur:

مَنْ عَالَ جَارِيَتَيْنِ حَتّٰى يُدْرِكَا دَخَلْتُ اَنَاوَهُوَ الْجَنَّةَ كَهَاتَيْنِ

Kim iki kız çocuğunu yetişkin çağına varıncaya kadar himaye edip büyütür, terbiye ederse, benimle beraber cennet'e girer." Efendimiz bu müjdeyi verirken iki (orta ve şehâdet) parmağıyla da işâret edip: *"Ben ve o cennet'e şu iki parmağım gibi berâber gireriz."* şeklinde ifâde buyurdular. (Müslim ve Tirmizi)

İhyâ'nın kaydettiği hadis metninde iki kız kardeş ilâvesi de bulunuyor. Şöyle:

"– Kimin iki kız çocuğu veyâ iki kız kardeşi olur da, onların geçimlerini güzelce sağlarsa, o kimse ile ben, cennet'te şöylece (orta ve şehâdet parmağını işâret ederek) berâberiz." buyurmuştur.

Hadisimizde kız kardeşler de aynı hürmet ve sevgiye lâyık oldukları hatırlatılıyor. Ey mü'min, onlar senin kardeşlerindir. Aranızda geçen hâtıraları, anne ve babanın hâtıralarını bir hatırlayacak olursan, onlar senin bu sevgi ve saygını ne de çok hak etmiş olduklarını anlarsın.

Ey dost! Evlâd senin, kardeş senin, sen, onlara bakmakla yükümlüsün. Ama Allâh Teâlâ'nın lütuf ve merhametine bak ki, bu güzel yolu, şefkat ve merhemet yolunu tuttuğun için seni ödüllendiriyor, cennetine koyuyor. Sen hayırlı bir kulsun. Hayırlı bir müslümansın. Çünkü, hayırlı insanlar cennete gider. Hayırsızların yeri ise, cehennemdir.

Kız çocuklarını korumak, onlara şefkat ve merhametli davranmak hayırlı mü'minlerin ahlâkıdır. Efendimizin örnek güzel ahlâkını örnek edinmektir...

ÜÇ KIZ KARDEŞİ GEÇİNDİREN CENNETLİKTİR

لَا يَكُونُ لِاَحَدٍ ثَلَاثُ بَنَاتٍ اَوْ ثَلَاثُ اَخَوَاتٍ فَيُحْسِنُ اِلَيْهِنَّ اِلاَّ دَخَلَ الْجَنَّةَ

"Kimin üç kız evlâdı veyâhut üç kız kardeşi olur da, onlara iyilik ederse, onlara karşı iyi davranırsa, o kimse, muhakkak cennete girmiştir."(Buhârî)

Yine İhyâ'da metni bulunan bir hadisi şerifde Efendimiz şöyle buyurmuştur:

"– Üç kız çocuğu veyâ üç kız kardeşi olup da, onların geçim sıkıntılarına ve çeşitli maddî yüklerine sabredip katlanan kimseyi, -onlara merhametinden dolayı- Allâh Teâlâ cennet'e koyar."

Ashâb-ı kiramdan biri; *"– İki tâne olursa,"* ne buyrulur diye sordu. Efendimiz *–Aleyhisselâm–:* *"– İki tâne olursa da aynıdır?"* buyurdu. Bir başkası tarafından:

"– Bir tâne olursa," diye soruldu. Efendimiz; *"– Bir tâne olursa da yine aynıdır."* buyurdu. (İhyâ C.2 sayfa 139)

İslâmiyet kadar kadına, kadın cinsine değer veren bir din ve insânî bir kuruluş yeryüzünde olmamış ve olmayacaktır. Peygamber Efendimizin emir ve tavsiyelerini açıklamaya bile ihtiyâç yoktur. Efendimizin buyrukları, gün gibi âşikâr, güneş gibi apaçıktır. Din düşmanlarının, kadın eşitliği ve İslâm'ın kadına eşit hak vermemiştir gibi sözleri, bir hezeyân, bir düşmanlıktır. Din düşmanlarının, îmân yoksunlarının bu gibi iftirâlarına aldanan ve böyle bir şey var mı, gibi sorularına takılmak kapkara bir cehâletin açık belgeleridir. Peygamber Efendimizin bu altın

sözlerini bilen bir müslüman, nasıl diyebilir ve nasıl sorabilir ki, "İslâmiyet kadına eşit hak vermiş midir diye, bir soru sorabilir?" Bu kara câhillik değil de nedir?.. Böyle bir soru, îmânlı bir ağızdan çıkabilir mi?.. Bu mümkün değildir. Ben müslümanım diyen bir kişiden böyle bir soru duyduğum zaman inanın ki, çok üzülüyorum. Bu soruyu soran kişiye cidden acıyorum. "Bir müslüman dîni konusunda bu kadar câhil olur mu?" demekten kendimi alamıyorum inan!

Okuduğumuz hadis-i şeriflerde, erkek çocuklara değil de kız çocuklara ve kız kardeşlere bakmanın bu derece sevâp ve mükâfâtının çokluğunu bildiren bu emir ve tavsiyeler, kız evlâtlarda erkeklere nazaran daha bir incelik bulunduğunu gösteriyor. Kızların bakım ve terbiyeleri, himâye ve korunmalarının erkeklerden daha zor olduğu ve daha bir özen gösterilmesi gerektiğinin altının çizildiği vurgulanmaktadır.

Müslümanlık evvel emirde (ilk önce), kız çocuklarına hayât (yaşama) hakkı getirmiş ve kadına da en büyük şeref ve onur bahşetmiştir. Yukarıda verdiğimiz örnekler, bunun apaçık delili ve şaşmaz, şübhe götürmez, sapa sağlam belgesidir. Kızlarına ve kadınlarına sâhip çıkıp onları koruyup muhâfaza edenler, Allâh katında büyük ödüllere erişmişler ve erişeceklerdir. Bu hayırlı insanların (mü'minlerin) öbür dünyâdaki yerleri cennet olacaktır. Cennet kadar önemli ve paha biçilemez bir ödül aslâ yoktur...

İslâmiyetin kadına verdiği değer, târih kaynaklarına bakılırsa, gün gibi ortaya çıkmaktadır.

İslâm'dan önce, câhiliyet devrindeki Arabistan yarım adasında, belli yörelerde ve toplumun belli kesimlerinde dünyâya gelen kız çocukları büyük çoğun-

luğu îtibâriyle ebeveyni (anne-baba) tarafından diri diri toprağa gömülürdü. Târih böyle söylüyor, târihin ötesinde Kur'ân-ı Kerîm, bu vahşî âdeti şiddetle kınamak sûretiyle apaçık bir şekilde ortaya çıkarıyor.

Kız çocuklarını diri diri toprağa gömmek ve onların doğumlarını kötü ve çirkin görmek, İslâm öncesi Arap toplumunun yaşadığı (acı) tablolardan ve iğrenç âdetlerden birisiydi. Kalbleri ürpertici bu acı tablo, Kur'ân-ı Kerîm'in bir kaç yerinde geçmekte ki:

وَاِذَا بُشِّرَ اَحَدُهُمْ بِالْاُنْثٰى ظَلَّ وَجْهُهُ مُسْوَدًّا وَهُوَ كَظٖيمٌۚ

"Onlardan birine kız çocuğu olduğu müjdelendiği zaman, içi öfkeyle dolarak yüzü kapkara kesiliverir." (Nahl Sûresi, âyet-58) Bu âyetin devâmı şöyle: "Kendisine verilen (bu) kötü müjde(!) yüzünden kavminden gizlenir (girecek delik arar. Şimdi ne yapsın). Onu aşağılanmış olarak yanında tutsun mu, yoksa onu toprağa mı gömsün? Bak ne kötü hüküm veriyorlar (ne kötü düşünüyorlar)." (Nahl Sûresi, âyet-59)

وَاِذَا الْمَوْؤُدَةُ سُئِلَتْۙ . بِاَيِّ ذَنْبٍ قُتِلَتْ

Diri diri toprağa gömülen kız çocuğuna, hangi suçundan dolayı öldürüldüğü sorulduğu zaman.." buyruluyor. (Tekvir Sûresi, âyet 8-9)

Âyetteki bildirilen sorgulamada, kâtili kınama ve azarlama vardır ki, suçunun ve cinâyetinin büyüklüğü zâlim kafasına dank etsin, olmayan vicdânını sızlatsın. Öyle ya, vicdânı olsa bu cinâyeti kendi elleriyle işler miydi, ciğer-pâre yavrusuna vahşîce böyle kıyar mıydı?..

İslâmiyetten önce, câhiliyet devrinde kız çocuklarının diri diri gömüldüğü târihen de sâbittir. As-

hâbtan müslüman olduktan sonra, başlarından geçen bu acı olayları göz yaşları içinde anlatanlar olmuştur. Dünyâyı adâletiyle titreten Hazret-i Ömer'in bile başından böyle acı bir olay geçmiştir. Şu halde bu acı olaylar insanlık târihinde olmuştur ki, Allâh Kur'ân'ında bunları yasaklıyor ve bunların büyük bir cinâyet ve büyük bir günâh olduğunu bildiriyor.

Câhiliye toplumlarında bu acı olaylar olduğu gibi, medenî toplumlarda da çocuklarını öldüren cânîlerin sayısı pek az değildir. Bugünün (20-21. asrın) akıllara durgunluk veren ilerlemiş tekniği o zamanın tekniğine hiç benzemiyor. Anne karnındaki 3-5 aylık bebekler parça parça doğranarak öldürülüp, kürtaj yapılarak alınmaktadır. Kendileri sâdece bu cinâyet için özel olarak yetişmiş, bu cinâyetin ihtisâsını yapmış kürtajcı tabibler vardır. Bu cinâyetlerin sorgusuz kalmayacağını, okuduğumuz âyet haber vermektedir.

Her günâhkâr kâtil, cezâsını çekecektir. Bebesinin öldürülmesini isteyen anne-baba da, bebeği anne rahminden alan kâtil günâhkâr da cehennemi boylayacaktır. Çünkü günâhkâr zâlimler için cehennem tutuşturulmuş hazır bir durumdadır. (Tekvir, âyet 11)

Müslümanlık geldi, babaları tarafından öldürülen bu kız çocuklarına hayat hakkı ve kadınlara saygı ve onur verdi. Peygamber Efendimizin öğütleri, emir ve tavsiyeleri işte önümüzde bugün söylenmiş gibi yepyeni durmaktadır.

Kız çocuklarına, kız kardeşlere ve kadına verilen değer gözlerimizi kamaştırmaktadır. Kız çocuklarına ve kız kardeşlerine önem verip sâhip çıkan hayırlı bir müslümanın mükâfâtı cennettir. Aman yâ Rabbi, bu ne büyük bir lütuf, ne büyük bir ikrâmdır! Cennet, o saâdet ve mutluluk yurdu, kaç bahtiyâra nasîp olur ve

olacaktır! Gözlerin görmediği, kulakların işitmediği ve hiçbir beşer aklına düşmeyen, insan hayâline yansımayan nimetlerin bulunduğu, nimetler yurdu cennet, hayırlı müslümanlar için hazırlanmış bekliyor.

Ey dost! Sen bu sonsuz nimetlere kavuşabilirsin. Eğer aklını başına alır ve Sevgili Peygamberimizin emir ve tavsiyelerini yerine getirirsen, O'nun güzel ahlâkını örnek edinirsen, şimdiden seni cennetle müjdeleyip, tebrikler diyebiliriz, vesselâm!..

EN BÜYÜK SADAKA KENDİSİNE DÖNMÜŞ OLAN KIZINA VERİLEN SADAKADIR

Kendisine dönmüş kızı ne demektir? Kocası ölmüş veyâ kocasından boşanmış ve barınacak yeri olmadığı için baba evine dönmüştür. İşte böyle bir imtihanla karşılaşan baba veya erkek kardeşin, bu kadının nafakasını ve bakımını üstlenmesi, sadakaların en büyüğüdür. Peygamberimiz böyle niteliyor.

Peygamber Efendimiz yine şöyle buyuruyor:

اَلاَ اَدُلُّكَ عَلٰى اَعْظَمِ الصَّدَقَةِ اَوْ مِنْ اَعْظَمِ الصَّدَقَةِ. قَالَ: بَلٰى
يَارَسُولَ اللّٰهِ قَالَ اِبْنَتُكَ مَرْدُودَةً اِلَيْكَ لَيْسَ لَهَا كَاسِبٌ غَيْرُكَ

"Sana, sadakaların en büyüğünü haber vereyim mi?" *Sürâka:* ***"– Evet, yâ Resûlallâh!"*** *dedi. Resûlullâh (S.A.V.): "– (Kocasının ölümü veyâ kocasından boşanmış ve barınacak yeri olmadığı için)* ***sana dönmüş olan, senden başka geçimini temin edecek kimsesi olmayan kızın****(a verdiğin nafaka)****dır."*** (Buhârî)

Bugün müslümanların en çok muhtaç olduğu durum, Peygamber Efendimizin öğretmiş olduğu bu güzel ahlâktır.

PEYGAMBER EFENDİMİZİN ADÂLETİ

Adâlet, her şeyi yerli yerine, lâyık olduğu yere koymak, herkese hakettiği, lâyık olduğu şeyi vermek demek olup, herkesin hakettiğini alması adâlet, haketmediğini alması ise, haksızlık, adâletsizlik ve zulümdür. Adâletin zıttı (karşıtı) zulüm ve haksızlıktır. Zulüm, hakkı çiğnemek olup helâk edici en büyük günâhlardandır.

Adâlet, Allâh'ın istediği şekilde karar (hüküm) vermek, hak sâhiblerine eşitliği ve denkliği uygulamak, doğruluk, dürüstlük, tarafsızlık gibi anlamlara gelir. Adâletli olmak, Allâh'ın istediği gibi davranmak, kendi keyfine veya insanların hatırına göre hareket etmeyip, hak edenin hakkını vermek ve işlerinde ölçülü, dengeli davranmak anlamlarını dahi içermektedir.

Peygamber Efendimiz, insanların en adâletlisi idi. O'nun adâletinin gölgesi, âile fertlerine, yakın, uzak akrabalarına, arkadaşlarına ve bütün insanlara ulaşmakta idi. Bütün yaratılmışlara karşı O'ndan daha adâletli davranan hiçbir kimse yoktur. O'nun temiz, nezîh ve eşsiz hayâtı, o'nun gibi adâletli bir insanın olamayacağını kesin olarak göstermiştir.

Efendimizin adâletini, paylaşımını bütün düşmanları bile seve seve kabul etmişlerdir. Efendimizin hayâtının her döneminde, gençliği ve âile reisliği, 40 sene müddetle içinde yaşadığı hemşehrilerinin şâhitlikleri ve o'nun hayâtını anlatan târih ve siyer

kaynakları O'nun adâletini gösteren apaçık delil ve belgelerdir. O'nun adâleti emreden emir ve tavsiyeleri de ortadadır...

Bir defasında, Mekke'nin fethi sırasında, Fâtıma isimli bir kadın hırsızlık yapmıştı. Bu kadın Mekke-nin soylu ve asil âilelerinden olduğu için kendisine şer'î cezâ verilmemesi için aracılar Peygamberimize gelip affetmesini istemişlerdi. Peygamber Efendimiz bu duruma çok öfkelenmiş ve orada bulunanları şöyle uyarmıştı:

"– Sizden önceki kavimler (milletler) bu yüzden helâk olmuşlardı ki, onlar, kendileri içinden zengin ve soylu bir kişi hırsızlık yaptığında onun suçunu (had cezâsını) affederlerdi. Fakir ve zayıf/kimsesiz birinin hırsızlık suçu işlemesi hâlinde, onu ağır şekilde cezâlandırırlardı. Allâh'a yemin ederim ki, Muhammed'in kızı Fâtıma da çalmış olsaydı, ona da had cezâsı uygular (onun da elini keser), İlâhî cezâyı uygulardım!" buyurmuştur.

Peygamber Efendimizin adâleti konusunda pek çok örnek verebiliriz, ancak bu küçük risâlemizin hacmi buna müsâit değildir. Verdiğimiz bu örneğin yeterli olduğuna inanıyorum.

EFENDİMİZ'İN CÖMERTLİĞİ

Peygamber Efendimiz'in cömertliği sınırsız idi. Hilyesindeki metinde: *"İnsanların en cömert gönüllüsü idi"* buyrulduğu gibi, hiçbir şeyini esirgemez, hiçbir ayrım yapmaksızın herkese elinden gelen yardımı ve iyiliği vakit geçirmeden yapar, ihtiyâç sâhibi kişileri hiç oyalamadan ihtiyâcını görürdü.

Bir gün farz namaza durulma ânında bir Bedevî Hz. Peygamberden bir istekte bulunur. Efendimiz, "Farzı kılalım, ihtiyâcını göreyim" buyurur. Fakat kıt düşünceli Bedevî, "Benim beklemeye vaktim yok" der. Efendimiz, farza durmadan onun ihtiyâcını görür (istediğini verir) ve ondan sonra geçip cemâata namazı kıldırır ve o kıt düşünceli adama da hiç kızmaz ve onun bu hâlini hoş karşılar.

Peygamber Efendimizin bu güzel ahlâkından alacağımız ders şudur: İnsanlara kendi anlayış ve durumlarına göre muâmele edilip idâre edilmesi ve görülecek işleri ve ihtiyâçları ne ise, onu geciktirmeden, ertelemeden imkânı nisbetinde görülmesidir.

Ashâbının hanımlarından bir hanım, kendi elleriyle ördüğü büyükçe bir atkı (omuzlardan bele kadar) sarkan şalımsı atkı)yı Peygamber Efendimize hediye etmişti. Efendimiz bu şalı (atkıyı) kullanıyorlardı. Bir adam gelip:

"– Yâ Resûlallâh! ***Atkınız ne kadar da güzel, bunu bana verin,"*** dedi. Peygamber Efendimiz de mübârek omuzlarındaki atkıyı tutup adama verdi. Peygamber

Efendimiz meclisten ayrılıp gittikten sonra, ashâb-ı kirâmdan biri:

"– Neden bunu yaptın, biliyorsun ki, Efendimizin böyle bir atkıya ihtiyâcı vardı? Onu kullanmaktaydı ve yine biliyorsun ki Efendimiz, kendisinden bir şey isteyeni hiç reddetmez. Buna rağmen şalı (atkıyı) bile bile istedin," diye sitem etti. Efendimizden şalı isteyen kişi:

"– Bu dediklerinin hepsini biliyorum, ben de atkıyı bile bile istedim. Bu şalı, Efendimiz mübârek omuzlarına örttüğünden dolayı onun bereketini umuyorum, bununla kefenlenirim" diye cevâp verdi. Olayı nakleden sahâbî'nin anlattığına göre, bu aldığı şal, o sahâbenin kefeni olmuş, onunla kefenlenmiştir. (Buhârî Edeb bâbı 39)

Peygamber Efendimiz, peygamberlikten önce de bu güzel âhlâka sâhipti. Sütanne Halîme, seneler sonra Efendimiz Hatîce vâlidemizle evliyken bir kıtlık yılında Mekke'ye gelir, yoksulluktan şikâyet eder. Efendimiz, sütanne Halîme'ye, 40 koyun ve binmeleri için de bir deve hediye eder. Hatîce vâlidemiz de Efendimizin ve sevgili eşinin bu güzel âl-i cenâp ahlâkını yerinde bulup hep onaylamaktaydı.

Efendimiz ilk Peygamberlik günlerinde vahyin getirdiği ağırlık ve sorumluluk nedeniyle büyük bir heyecâna kapılmış ve korkudan kalbi tirtir titreyerek evine dönmüştü:

"– Beni örtün, beni örtün" demişti. Hz. Hatîce, kendisine bir tek soru bile sormamış hemen kendisini örtüp rahat bir şekilde yatırmış ve başucunda bekliyordu. Peygamber Efendimiz biraz uyuyup kendisine geldikten sonra gözlerini açtığında:

"– Bana neler oluyor yâ Hatîce?" diyerek korku ve endişesini belirten Peygamberimiz'e, ilk eşi Hz. Hatîce, sevgili eşinin bu endişeli hâlinden hiç telaşlanmayıp her hangi bir korku ve endişeye düşmeden ve sevinçle, gönül rahatlığı ile sevgili eşine:

"– Ey amcam oğlu! Korkma, hiç endişelenme, müjdeler olsun sana! Hayâtımı elinde bulunduran Allâh'a yemin ederim ki, Sen bu ümmetin Peygamberi olacaksın! Allâh seni aslâ bırakmaz. Ben biliyor-görüyorum ki sen, akrabalık haklarını koruyup akrabanı gözetirsin, sözün doğrusunu konuşursun, işini göremeyen âciz kimselerin elinden tutup yardım edip işini görüverirsin, yoksulları gözetip ihtiyaçlarını giderirsin, misâfirlere ikrâm edip doyurursun, emânetleri korur onu ehline-sâhibine verirsin, zulme (haksızlığa) uğrayan kimselere yardım edersin. Böyle olan bir kulunu Allâh utandırmaz ve aslâ yardımsız bırakmaz." sözleriyle teselli etmiştir.

Peygamber Efendimiz, vefâkâr eşinin bu gönül ferahlatıcı, morâl verici güzel sözlerinden rahatlıyordu. Hz. Hatîce'nin söylediği bu sözler çok anlamlıydı. Bir insanı en iyi tanıyan şübhesiz ki eşidir, âilesidir. Peygamber Efendimizin ne yüce bir ahlâka sâhip olduğunu gösteren belgelerdi Hatîce vâlidemizin bu güzel sözleri.

Peygamber Efendimizden bir şey istenildiği vakit, O'nun: **"لَا – *Lâ* – *Hayır ya da yok*"** dediği hiçbir zaman olmamıştır. (Edebül-Müfred)

Peygamber Efendimiz kendisinden bir yardım istenildiği zaman, kendisinde varsa, hemen çıkarıp verir, yanında verecek bir şeyi yoksa, ashabından ödünç alıp verir ya da yarın gel ihtiyâcını vereyim gibi bir söz verirlerdi ve o ihtiyâç sâhibinin ihtiyâcını

mutlaka görürdü. Bu konuda Peygamberimizin güzel ahlâkını bildiren pek çok örnek bulunmaktadır.

Peygamber Efendimiz, ashâbına (arkadaşlarına) ve biz ümmetine de cömertliği tavsiye ederlerdi:

اَلسَّخِيُّ قَرِيبٌ مِنَ اللّٰهِ تَعَالٰى قَرِيبٌ مِنَ النَّاسِ قَرِيبٌ مِنَ الْجَنَّةِ بَعِيدٌ مِنَ النَّارِ

"Cömert müslüman, Allâh Teâlâ'ya yakın, insanlara yakın, Cennete de yakındır; Cehenneme ise uzaktır."

اَلْبَخِيلُ بَعِيدٌ مِنَ اللّٰهِ بَعِيدٌ مِنَ النَّاسِ بَعِيدٌ مِنَ الْجَنَّةِ قَرِيبٌ مِنَ النَّارِ

"Pinti/cimri kimse, Allâh'tan uzak, insanlardan uzak, Cennetten uzak ve ateşe- Cehenneme yakındır." Hadisin son cümlesi şöyledir:

وَجَاهِلٌ سَخِيٌّ اَحَبُّ اِلَى اللّٰهِ مِنْ عَابِدٍ بَخِيلٍ

"Cömert câhil, âbid** (ibâdet eden) **cimriden Allâh'a daha sevimlidir." (Tirmizî Birr, 40)

Hadîsimiz; cehâleti (bilgisizliği) nedeniyle ibâdetlerini sağlıklı, yerli yerince yapamıyan, fakat cömertlik gibi güzel bir ahlâka sâhip olan bir müslümanın, Allâh katında daha sevimli olmasını anlatmasıyla cömertliğin dînimizde yüksek bir değere sâhip olduğunun belgesidir. Diğer yanda, ibâdetlerini yerli yerince yapabilecek bir bilgi sâhibi olup, çok ibâdet eden, fakat cimrilik gibi kötü bir ahlâkın sâhibi olan cimri müslümanların da Allâh katında pek değeri olmadığını da pek açık bir şekilde anlatmış bulunuyor.

İbni Abbâs (R.A.) demiştir ki: ***"Cömertlik, Allâh'ın büyük ahlâkıdır, onun için Allâh cömert kullarını sever."*** Evet cömertlik, Allâh'ın yüce ahlâkıdır ki, kullarına karşılıksız bol bol vermektedir. Bir müslümanında Allâh'ın kendisine verdiği nimetlerden ihtiyâç sâhibi insanlara dînî ölçüler çerçevesinde Allâh adı-

na, Allâh rızâsını düşünerek vermesi bir din borcudur.

Peygamber Efendimizin güzel ahlâkını örnek edinen her mü'min kendi yararına cömert olmak zorundadır. Çünkü cömert kullarını Allâh seviyor, insanlar seviyor ve yolu da cennete çıkıyor...

HİLYE-İ ŞERÎF

"Hilye-i Şerîf veya Hilye-i Saâdet", Peygamberimizin fizîkî güzellik ve ahlâkî güzelliğini anlatan levhalar, tablolar anlamında bir deyimdir. Peygamber Efendimizin fizîkî ve ahlâkî güzelliğinin bir kısmını dile getiren bu Hilye-i Şerifler'in, Arabça metninde Hz. Ali *–Radıyallâhü Anh–* Efendimizin rivâyet ettiği bir hadîs-i şerif metni bulunmaktadır.

"Hz. Ali (R.A.) Efendimiz, Peygamberimizi anlatırken şöyle vasıflar ve nitelendirirdi:

"– Hazret-i peygamber –aleyhisselâm'ın– boyu, ne çok uzun, ne de çok kısa idi. O kavminin (milletinin) orta boylusu idi. Saçları, ne çok kıvırcık, ne de dümdüz idi, hafifçe dalgalı saçlı idi. Yüzü hafif değirmi ve dolgunca idi. Yüzünün rengi pembe beyaz, gözleri siyah, kirpikleri sık ve uzunca idi. İri kemikli ve geniş omuzlu idi. Vücûdu kılsız, sâdece göğsünden göbeğine doğru inen ince bir tüy şeridi vardı. İki el ve ayak parmakları kalınca, avuç ve tabanları dolgunca idi. Yürüdüğü zaman, sanki yokuş aşağı iner (yürür gibi) rahatlıkla ilerlerdi (yâni, yürürken meyilli ve engebeli bir yerde yürürcesine ayaklarını sürtmeden sertçe kaldırır ve adımlarını uzunca atardı). Sağına veya soluna döndüğü zaman, bütün vücuduyla döner (bakar)dı. İki omuzu arasında, ***"Peygamberlik mührü"*** *vardı ki, "O, Peygamberlerin sonuncusu idi. (Bunu şöyle de diye-*

biliriz: Sırtında iki kürek kemiği arasında peygamberlerin sonuncusu olduğunu gösteren "Nübüvvet mührü (peygamberlik mührü) vardı.

Hazret-i Peygamber Efendimiz, insanların en cömerd gönüllüsü, en doğru sözlüsü, en yumuşak huylusu ve en arkadaş canlısı idi. O'nu ansızın (ilk) görenler, heybetinden sarsılır, fakat o'nu (S.A.V.) tanıyarak sohbetinde bulunanlar, kendisini muhakkak pek severlerdi. O'nu (S.A.V.) tanıtmaya çalışan (övmek isteyen) kimse,

"– Ben, gerek ondan önce, gerekse, ondan sonra, o'nun gibisini görmedim" diyerek, o'nu övmek ve tanıtmak hususunda aczini îtirâf (kabul) ederdi. "Al*lâh'ın salât ve selâmı O'nun üzerine olsun, sallallâhü aleyhi ve sellem"*

Peygamber Efendimizin âzâdlı kölesi ve sonra evlâdlığı olma şerefine eren Hz. Enes bin Mâlik (R.A.):

"Resûlullâh *(sallallâhü aleyhi ve sellem)* insanların en güzel ahlâklısı idi,"dedikten sonra, şu güzellikleri anlatmıştır:

"Ben Resûlullâh'ın ellerinden daha yumuşak ne bir atlasa, ne de bir ipeğe dokunmuşumdur. Resûlullâh'ın kokusundan daha güzel, daha hoş bir koku da aslâ koklamadım.

Resûlullâh'a tam on yıl hizmet ettim. Bana bir defa bile olsun "öf" demedi. Yaptığım her hangi bir şeyden dolayı "Niye böyle yaptın?" da demedi. Yapmadığım her hangi bir şey nedeniyle de "Şöyle yapsan olmaz mıydı?" demedi. (Buhârî, Müslim)

Hz. Enesin bu rivâyeti, Efendimizin fiziğiyle ilgili, **O'nun mübârek ellerinin güzelliğinden ve yumuşaklığından** söz edişi, **"Hilye-i Saâdet"** levhalarındaki metne uygunluk arzetmektedir.

On yıl boyunca Enes hazretleri o mübârek elleri kim bilir kaç kereler tutma saâdetine ermiş, ya da kendi elleri O mübârek avucda kim bilir kaç defalar gömülüp kaybolmuştur!...

O bâhtiyâr insan Hz. Enes'in sâhip olduğu bu mutluluğa, ashâb-ı kirâm efendilerimiz ve tâbiîn-i kirâm efendilerimiz pek özenmişler de, bu nedenle Enes hazretlerine Efendimiz'in mübârek ellerinin nasıl bir yumuşaklığa sâhip olduğunu sormuşlardı. Bir defâsında hocası Hz. Enes hazretlerine talebesi tâbiînden Basralı Muhaddis Sâbit el.Bünânî:

"– Resûlullâh'ın mübârek ellerini kendi ellerinle tutup deflarca dokundun değil mi?" diyerek hayranlıkla soruyordu. Hz. Enes hazretleri de: "– Evet tuttum, dokundum" deyince, Hz. Enes'in talebesi muhaddis Sâbit el.Bünânî:

"– Ver o mübârek ellere dokunan mutlu ellerini öpeyim" diyerek hocası Hz. Enes'in ellerine sarılıp öpmüştü." (Ahmed bin Hanbel)

Ben bu hâtırayı, Peygamber Efendimizi sevenleri bu ümmetin nasıl bir özlem ile sevdiğini hatırlatma olsun diye arzetmiş bulunuyorum.

Peygamber Efendimizin tuttuğunu koparan o mübârek güçlü elleri, iri kemikli ve kalınca olmasına rağmen atlaslardan ve ipeklerden daha yumuşaktı. Hz. Enes'in (R.A.), Efendimizin mübârek ellerini atlas ve ipekten daha yumuşak olduğunu ifâde etmesi bu gerçeği anlatmaktadır. Hz. Enes (R.A.) bu ifâdesi ile Peygamber Efendimizin güzel ahlâkı gibi, mübârek ellerinin de hem güzelliğini hem de yumuşaklığını biz ümmetlerine duyurmuş ve öğretmiş oluyordu.

Enes (R.A.)'in anlatımının son cümlesi ise, **"Peygamber Efendimizin kokusundan daha güzel, daha**

hoş bir koku da aslâ koklamadım" diyerek Efendimizin fevkalâde güzel, hoş kokusunu biz ümmetlerine ulaştırmış ve öğretmiş olmaktadır.

Peygamber Efendimiz, Hira dağında vahiy meleği Cebrâil (A.S.), O'na (S.A.V.) Peygamber olduğunu tebliğ ettiği ve vücûdunu üç kere kucaklayıp kuvvetlice sıktıktan sonra, "Alak Sûresi"nin ilk beş âyetini vahyettiğinde, vahyin ağırlığında büyük bir heyecana kapılmıştı ve korkudan kalbi tirtir titreyerek evine dönmüştü. Efendimizi, bu endişe ve korku içinde sâdece sevgili eşi Hz. Hatîce karşılamış ve hayretler içinde kalmıştı. Efendimizin evine gelmesiyle güzel bir koku yayılıvermişti evin içine. Öyle bir koku ki, Hz. Hatice vâlidemiz böylesi bir kokuyu o âna kadar hiç koklamamıştı ve Efendimizin mübârek anlında bir de nûr parlıyordu ki, bu nûru dahi o âna kadar hiç görmemişti. Hatîce vâlidemiz:

"– Fedâke ebî ve ümmî – ***annem-babam sanâ fedâ olsun! Ben sizin alnınızda parlayan bir nûr görüyorum ki, şimdiye kadar böylesi bir nûr görmedim. Sizin üzerinizde bir koku kokluyorum ki, şimdiye kadar böylesi bir koku koklamamıştım"*** diyebildi. Peygamber Efendimiz de sâdece: ***"– Beni örtün, beni örtün"*** demişti. İlk vahiy günlerindeki bir hâtıradır bu...

Ashâb-ı kirâmdan gelen bazı rivâyetlerde, Peygamber Efendimizin bulunduğu mekanlarda yayılan güzel hoş kokusu, o devirde en güzel, en mükemmel koku olarak bilenen misk ve anberden daha mükemmel, daha hoş olduğu bildirilmektedir. Peygamber Efendimizin evlâtlığı olan Hz. Enes de bu gerçeği dile getirip anlatmaktadır. Peygamber Efendimizin yaratılışı güzel ve mükemmel olduğu gibi, ahlâkı da gü-

zel ve kokusu da her güzel kokudan daha mükemmel hoş ve nefis bir râyiha (koku) yayıyordu.

"Sallallâhü Teâlâ aleyhi ve sellem"

PEYGAMBER EFENDİMİZİN VEDÂ HUTBESİ

Ey İnsanlar! Sözümü iyi dinleyiniz; belki bu seneden sonra sizinle burada ebedî olarak bir daha buluşamayacağım.

Ey İnsanlar! Bu günleriniz nasıl mukaddes bir gün ise, bu aylarınız nasıl mukaddes bir ay ise, bu şehriniz (Mekke) nasıl mukaddes bir şehir ise, canlarınız, mallarınız, ırz ve namuslarınız da öyle mukaddestir, her türlü saldırıdan emindir (korunmuştur).

Ey Ashabım! Yarın Rabb'ınıza kavuşacaksınız ve bugünkü hal ve hareketlerinizden muhakkak sorulacaksınız. Sakın benden sonra eskisi gibi dalâlete (sapıklığa) düşüp de birbirinizin boynunu vurmayın. Bu vasiyetimi burada bulunanlar, bulunmayanlara bildirsin. Olabilir ki bildirilen kimse, burada bulunup da dinleyen kimseden daha iyi anlayıp muhafaza etmiş olacaktır.

Ey Ashabım! Kimin yanında bir emanet varsa onu sâhibine versin. Fâizin her çeşidi kaldırılmıştır, ayağımın altındadır. Fakat borcunuzun aslını vermek gerekir. Ne zulmediniz ne de zulme uğrayınız. Allah'ın emriyle fâizcilik artık yasaktır. Câhiliyyetten kalma bu çirkin âdetin her türlüsü ayağımın altındadır. İlk kaldırdığım fâiz de Abdulmuttalib'in oğlu (Amcam) Abbas'ın fâizidir.

Ey Ashabım! Câhiliyyet devrinde güdülen kan davaları da tamamen kaldırılmıştır. Kaldırdığım ilk kan

dâvası Abdulmuttalib'in torunu (Yeğenim) Rebia'nın kan davasıdır.

Ey İnsanlar! Bugün şeytan, sizin şu topraklarınızda yeniden nüfûz ve saltanat kurma, gücünü ebedî surette kaybetmiştir. Fakat siz bu kaldırdığım şeyler dışında küçük gördüğünüz işlerde ona uyarsanız, bu da onu memnun edecektir. Dininizi korumak için bunlardan da sakınınız.

Ey İnsanlar! Kadınlarınızın haklarını gözetmenizi ve bu hususta Allah'tan korkmanızı tavsiye ederim. Siz kadınları, Allah emâneti olarak aldınız. Onların namuslarını ve iffetlerini Allah adına söz vererek helâl edindiniz. Sizin kadınlarınız üzerinde hakkınız, onların da sizin üzerinizde hakları vardır. Sizin kadınlar üzerindeki hakkınız; onların âile yuvanızı sizin istemediğiniz hiç kimseye ayak bastırmamalarıdır. (Bir kadın kocasının izin vermediği hiç kimseyi evine alamaz. Bir kadının kocasının izni olmadıkça (kocasından izin almadıkça) onun malından herhangi bir şeyi başkasına vermesi helâl (câiz) değildir.) Eğer razı olmadığınız herhangi bir kimseyi aile yuvanıza alırlarsa, onları (terbiye maksadıyla) hafifçe dövüp sakındırabilirsiniz. Kadınlarınızın da sizin üzerinizdeki hakları; Memleket göreneğine göre, her türlü giyim ve yiyeceklerini temin etmenizdir.

Ey Mü'minler! Size bir emânet bırakıyorum ki, siz ona sımsıkı sarıldıkça yolunuzu hiç şaşırmazsınız. O emanet; Allah'ın Kitabı Kur'ân'dır. Mü'minler, sözümü dikkatle dinleyiniz ve iyi belleyiniz. Müslüman Müslümanın kardeşidir ve bütün Müslümanlar kardeştir. Din kardeşlerinize âit olan herhangi bir hakka tecavüz başkasına helâl değildir. Meğer ki gönül rızâsı ile kendisi vermiş olsun.

Ashabım! Kendinize de zulmetmeyiniz. Kendinizin de üzerinizde hakkı vardır. (Bundan da hesaba (sorgu-suâle) çekileceksiniz.)

Ey İnsanlar! Cenâb-ı Hakk her hak sâhibine hakkını (Kur'ân'da) vermiştir. Vârise vasıyyet etmeye gerek yoktur. Çocuk kimin döşeğinde doğmuşsa ona âittir. Zinâ eden için mahrumiyet cezâsı vardır. Babasından başkasına âit soy iddia eden soysuz, yahut efendisinden başkasına intisaba kalkan nankördür. Allâh'ın gazabına, meleklerin lânetine ve bütün Müslümanların bed-duâsına uğrasın. Allâh Teâlâ, bu gibi insanların ne tevbelerini, ne de adâlet ve şehâdetlerini kabul eder.

Ey İnsanlar! Rabb'ınız birdir. Hepiniz Âdem'in çocuklarısınız, Âdem ise topraktandır. Allah yanında en üstün olanınız, O'ndan en çok korkanınız (saygı göstereniniz)dir. Arabın Arap olmayana Allah korkusu (saygısı) ölçüsünden başka bir üstünlüğü yoktur.

(Bu sözlerden sonra Resûlullâh dinleyenlere şöyle sordu:)

Ey İnsanlar! Yarın sizden beni soracaklar, ne diyeceksiniz? Ashab hep bir ağızdan: "Allah'ın elçiliğini tebliğ ettin, Peygamberlik görevini yerine getirdin, bize vasıyyet ve öğütte bulundun" diye şehâdet ederiz, dediler. (Bunun üzerine Resûl-i Ekrem, mübârek şehadet parmağını göğe doğru kaldırarak, sonra da cemaat üzerine yönelterek şöyle buyurdu.): *"— Şahid ol Ya Rab!* Şahid ol Ya Rab! Şahid ol Ya Rab!"

(Vedâ Hutbesi Hicretin 10ncu yılında, Mîlâdî 632 de Hazret-i Peygamber Efendimiz tarafından Arafatta (100.000) yüz bini aşkın müslümana îrâd edilmiştir.)

Hazreti Muhammed (a.s.m), 'Güzel ahlâkı tamamlamak' üzere gönderilmiştir. Bu yüzden güzel ahlâk sahibi olmak, dînimiz İslâm'ın temel esaslarındandır. Her mü'min, Efendimizin güzel ahlâkını kendine şiar edinmelidir.

Peygamber Efendimizin güzel ahlâkını anlatan bu risâlemiz iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölüm, Allâh Teâlâ'nın lûtf-u ikrâmı olan peygamberlik nîmetiyle ilgili kısa bilgileri içermektedir. İkinci bölüm ise, güzel ahlâkın önemini ve Peygamber Efendimizin güzel ahlâkı ile ilgili bilgiler kapsamaktadır.

ISBN 975-7215-64-3
9 789757 215646